

Regeringen

Strategi for life science frem mod 2030

NOVEMBER 2024

Indhold

Forord	4
Udfordringer og muligheder for dansk life science	6
Industriens betydning for Danmark	8
Vision og pejlemærker frem mod 2030	12
Oversigt over initiativer	15
Kapitel 1: Et stærkere vækstlag	16
Tættere samarbejde mellem forskningsmiljøer, sundhedsvæsen og virksomheder	18
Bedre adgang til risikovillig kapital	21
Kapitel 2: Styrket forskning og bedre brug af sundhedsdata	28
Styrkede rammer for klinisk forskning	30
Indfri potentialet for anvendelse af sundhedsdata og kunstig intelligens	32
Kapitel 3: Bedre optag af innovation i sundhedsvæsenet	36
Styrket implementering og skalering af innovative, effektive og arbejdskraftfrigørende sundhedsløsninger	39
Fremme adgang og hurtig ibrugtagning af innovative lægemidler	42
Kapitel 4: Attraktive rammevilkår for produktion og flere udenlandske investeringer	44
Nemmere og hurtigere etablering af produktion i Danmark	47
Kvalificeret arbejdskraft er en forudsætning for vækst og udvikling	49
Kapitel 5: Internationalt samarbejde og sundhedsdiplomati	52
Styrke det internationale myndighedsarbejde, sundhedsdiplomati og eksportfremme	56
Styrke den danske interessevaretagelse i EU og internationalt	59
Sammen om udviklingen af life science-sektoren	62
Økonomi	65

Forord

Life science-industren i Danmark står på skuldrene af en lang og imponerende historie. Banebrydende løsninger som for eksempel insulin, høreapparater og stomiposer har afsæet i Danmarks life science-sektor. Derudover har samarbejdet mellem life science-virksomheder, sundhedsvæsenet og danske forskere været med til at løfte behandlingen og livskvaliteten markant for patienter, samtidig med at sektoren spiller en afgørende rolle i at løse fremtidens udfordringer på sundhedsområdet.

De seneste år er life science-industrien vokset i både omfang og betydning for dansk vækst og velstand. I dag er life science en dominerende industri i dansk økonomi og én af Danmarks vigtigste erhvervs-mæssige styrkepositioner. Life science-sektoren er med andre ord en hjørnesteen i vores samfundsøkonomi, ligesom den kommer vores velfærdssamfund, sundhedsvæsen og patienter her i landet og ude i verden til gavn.

Samtidig står vi i en virkelighed med en aldrende befolkning, flere patienter med kroniske sygdomme samt store rekrutteringsudfordringer. Det kalder på offentlig-privat samarbejde og innovative løsninger. For sektoren kan og vil bidrage til at løse de udfordringer, vi står med. Det er vigtigere end nogensinde, at grundlaget er der for, at de gode løsninger, når hele vejen frem til patienten – særligt i et sundhedsvæsen, der er hjemsted for mange banebrydende behandlingsmuligheder.

Derfor kan vi skrive et nyt kapitel i historien om life science, hvis vi formår at indfri sektorens enorme potentiale frem mod 2030. Det rejser et simpelt, men afgørende spørgsmål: Hvordan sætter vi endnu mere skub i den positive udvikling af dansk life science i en verden præget af hastig forandring?

Bag sektorens mange innovative løsninger står et stærkt fundament af sundhedsforskning, investeringsvillighed, teknologisk knowhow og ikke mindst højt kvalificerede medarbejdere. Det er de innovative, teknologisk drevne løsninger, som bliver til fremtidens forebyggelse, diagnostik og behandlingsmuligheder, og som samtidig skal frigive tid til kerneopgaven for vores sundhedspersonale.

Det er blandt andet disse vilkår, der er afgørende, hvis vi skal have et smart sundhedsvæsen og indfri industriens potentiale frem mod 2030. Men udviklingen kommer ikke af sig selv eller med nemme snuptagsløsninger. Som en lille, åben økonomi er Danmark dybt afhængig af andre lande, og derfor kan danske virksomheder også mærke, når stabilitet og samhandel erstattes med øgede spændinger mellem stormagter, protektionisme, bekymringer for forsyninger til vores virksomheder, begrænsninger på adgang til råstoffer og krig i verden.

At verden er forandret betyder, at erhvervs politik er blevet geopolitik, og at sundheds- og erhvervs politik flettes endnu mere sammen. Og det betyder, at vi skal forstærke vores styrkepositioner. At vi skal tiltrække udenlandske investeringer til Danmark. At vi skal gøre det endnu lettere at skabe morgendagens innovative løsninger samt etablere og drive virksomhed. At den samlede internationale indsats skal målrettes, udbygges og koordineres, så Danmark er en stærk aktør, både i EU og ude i verden. At life science-virksomheder og myndigheder via dansk sundhedsdiplomati skal styrke samarbejdet om at forbedre vilkårene for eksport til prioriterede markeder.

Derfor præsenterer regeringen nu Danmarks nye life science-strategi. En strategi, der frem mod 2030 skal skabe endnu bedre rammevilkår, udvikle life science-industrien som dansk styrkeposition og bidrage til at skabe et sammenhængende og fremtidsikkert sundhedsvæsen til gavn for patienterne. En strategi, der skal være med til at understøtte, at Danmark i fremtiden er blandt de førende i verden inden for innovative life science-løsninger og patientbehandling i verdensklasse. En strategi med den klare ambition, at Danmark skal være en førende life science-nation i Europa. Strategien skal understøtte sektorens muligheder for at øge eksporten yderligere frem mod 2030, og at sektorens løsninger i endnu højere grad bidrager til at skabe et sammenhængende, robust og fremtidsikkert sundhedsvæsen.

Strategien er udarbejdet i tæt samarbejde med relevante aktører for at få et klart billede af udfordringerne på tværs af sektoren og for at sikre, at strategien tager afsæt i initiativer, der kan gøre en forskel i sektoren. I forlængelse heraf vil vi gerne kvittere for Life Science Rådets store arbejde. Life Science Rådet har givet en klar retning til, hvordan Danmark kan blive Europas førende life science-nation ved at sætte fart på den langsigtede strukturelle udvikling, og Rådets anbefalinger har derfor været et vigtigt afsæt for regeringens life science-strategi.

Med strategien er det blevet tid til at eksekvere, så vi kan indfri det store potentiale for industrien. Så vi i fællesskab kan skrive et nyt banebrydende kapitel om life science-sektorens historie i Danmark og internationalt.

Morten Bødskov
Erhvervsminister

Sophie Løhde
Indenrigs- og
sundhedsminister

Lars Løkke Rasmussen
Udenrigsminister

Christina Egelund
Uddannelses- og
forskningsminister

Udfordringer og muligheder for dansk life science

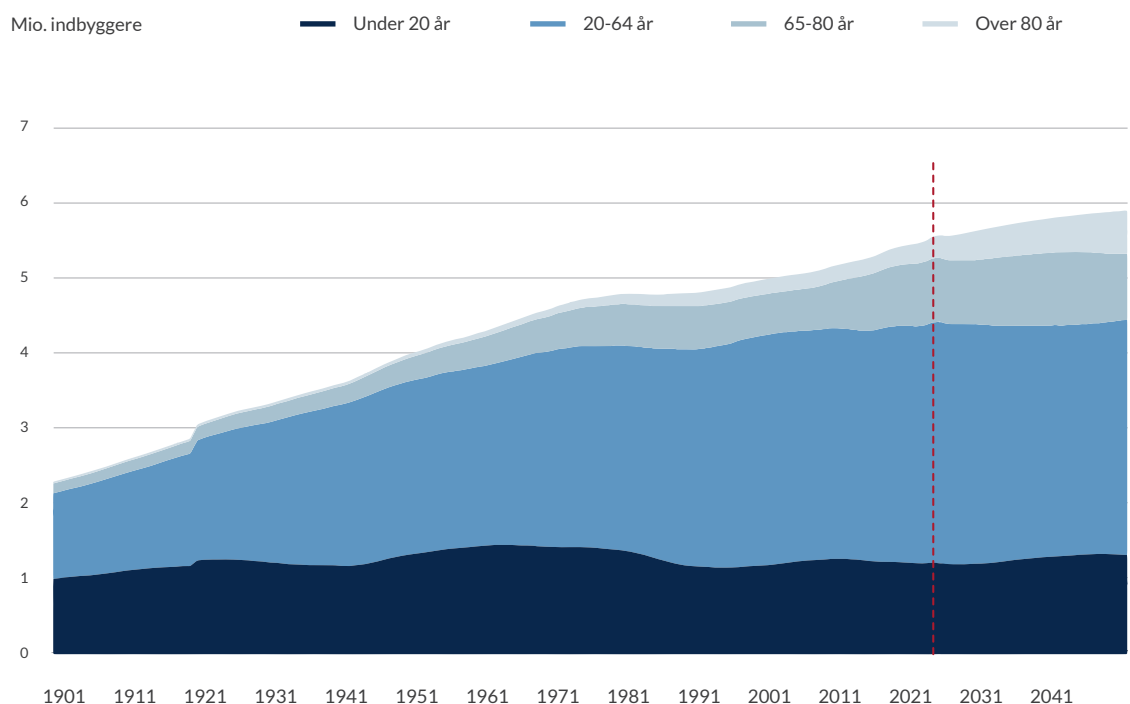
Life science-sektoren er en af Danmarks vigtigste erhvervs-mæssige styrkepositioner og en fundamental del af vores velfærdssamfund. Sektorens innovative forskning og sundhedsløsninger bliver skabt i et tæt samarbejde mellem virksomheder, forskere og sundhedspersonale og er med til at skabe en afgørende udvikling for patientbehandling og nye arbejdsgange i vores sundhedsvæsen, ligesom industrien bidrager betydeligt til, at dansk økonomi står så stærkt, som det er tilfældet i dag.

Men geopolitiske spændinger og en ændret konkurrencesituation har direkte indvirkning på danske life science-virksomheder. Internationale markeder lukker om sig selv, og konkurrencen og det internationale kapløb om attraktive rammevilkår og tiltrækning af investeringer er taget til. Det er grundlæggende blevet sværere at navigere i en virkelighed præget af øget usikkerhed, kompleksitet og geopolitisk konkurrence.

Figur 1

Befolkningsvækst fordelt på aldersgrupper, 1901-2050

Kilde: Sundhedsstrukturkommissionen: Sundhedsvæsenets udfordringer. 2023. Danmarks Statistik, Statistikbanken, tabellerne BEFOLK1 samt FRDK123

Herhjemme og i mange andre lande møder sundhedsvæsenet samtidig store udfordringer. Vi taler ikke længere kun om det demografiske træk, men om "det dobbeltdemografiske pres", hvor der bliver flere ældre og borgere med kroniske sygdomme, samtidig med at sundhedsvæsenet i stigende grad oplever mangel på hænder.

På trods af en høj innovationskraft i life science-sektoren går det ofte for langsomt med at udbrede og implementere effektive og innovative sundheds-løsninger, som kan øge livskvaliteten, forebyggelse og behandlingsmulighederne for den enkelte og samtidig lette presset i sundhedsvæsenet.

De globale og nationale sundheds- og erhvervs-politiske udfordringer kræver politisk handling. Derfor indeholder life science-strategien en række konkrete initiativer på tværs af sektoren. Initiativerne sigter blandt andet mod at styrke life science-økosystemet, så nye virksomheder får lettere ved at etablere sig og vinde fodfæste, samt at sikre et tæt offentlig-privat samarbejde, hvor patienter og sundhedspersonale får glæde af sektorens effektive og innovative løsninger. Endelig skal initiativerne bidrage til, at der bliver bedre vilkår for produktion, arbejdskraft og investeringer, herunder fra udenlandske virksomheder.

Hvad er Life Science?

Life science er et begreb, der dækker over flere store områder, som i denne publikation defineres som lægemidler, medicinsk bioteknologi og medicinsk udstyr, herunder sundhedsteknologi, hjælpemidler, velfærdsteknologi, sundhedsapplikationer, AI-løsninger mv.

Samt at styrke forudsætningerne for eksport, internationalt samarbejde og interessevaretagelse i EU og internationalt.

Strategien indeholder fem kapitler, der favner de centrale udfordringer og muligheder for sektoren samt en række initiativer på de mest centrale områder. Men indfrielsen af ambitionsniveauet og mulighederne i dansk life science kræver derudover, at både offentlige og private aktører engagerer sig i at realisere strategiens målsætninger og initiativer, så life science-sektoren kan nå næste niveau.

Sværere rekruttering

I de kommende år vil et generationsskifte medføre stor medarbejderafgang og en forværret rekrutteringssituation i sundhedssektoren. Det gælder særligt social- og sundhedsassistenter og social- og sundhedshjælpere, som udgør en stor andel af medarbejderne på det kommunale sundheds- og ældreområde.

Industriens betydning for Danmark

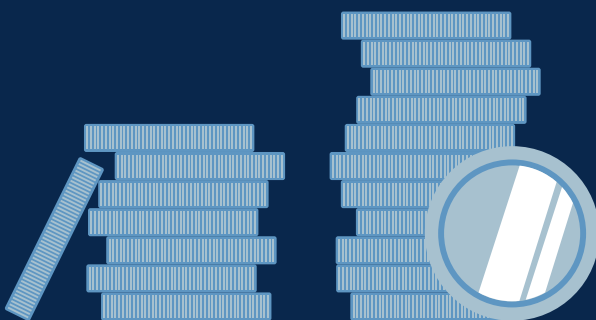
De seneste år er life science-industrien vokset i både omfang og betydning for dansk vækst og velstand. I dag er life science-industrien en drivkraft for væksten i Danmarks BNP og en af Danmarks vigtigste styrkepositioner.

Life science er samtidig ét af Danmarks største eksporterhverv. Der har været en positiv udvikling i dansk eksport af life science-produkter de seneste 13 år. Eksporten er steget fra 65 mia. kr. i 2010 til hele 174 mia. kr. i 2023. Life science-industrien har således med en gennemsnitlig årlig vækstrate i eksporten på over 8 pct. formået at øge eksporten markant i perioden. I 2023 udgjorde eksporten fra life science-industrien knap 20 pct. af Danmarks samlede vareeksport. De foreløbige eksporttal fra 2024 viser desuden, at life science-eksporten i det første halvår er højere i år, end den var i 2023. Hertil kommer den eksport, der ikke krydser den danske grænse, det vil sige salget af de varer, som

produceres af danske virksomheder i udlandet og sælges i udlandet. For life science-industrien estimeres denne eksport til at være vokset fra 55,7 mia. kr. i 2022 til 107,7 mia. kr. i 2023.

Beskæftigelsen i Danmarks life science-industri er også vokset markant de seneste år. Fra 2010 til 2021 voksede life science-industriens beskæftigelse med hele 43 pct., og i 2021, der er seneste dataår, beskæftigede life science-virksomheder i Danmark over 63.000 årsværk. Industrien skaber altså hvert år flere danske arbejdspladser på tværs af alle uddannelsesniveauer.

I 2021 bidrog life science-industrien med 36,5 mia. kr. til de offentlige finanser i form af selskabsskatter og personskatter. Af de 36,5 mia. kr. var 22,7 mia. kr. personskatter fra medarbejderne i life science-virksomhederne, dvs. indkomstskat og arbejdsmarkedsbidrag. De resterende 13,8 mia. kr. var life

**36,5
mia. kr.**

I 2021 bidrog life science-industrien med 36,5 mia. kr. i skattebetalinger.

Kilde: Erhvervsministeriet pba. Danmarks Statistik, 2024.

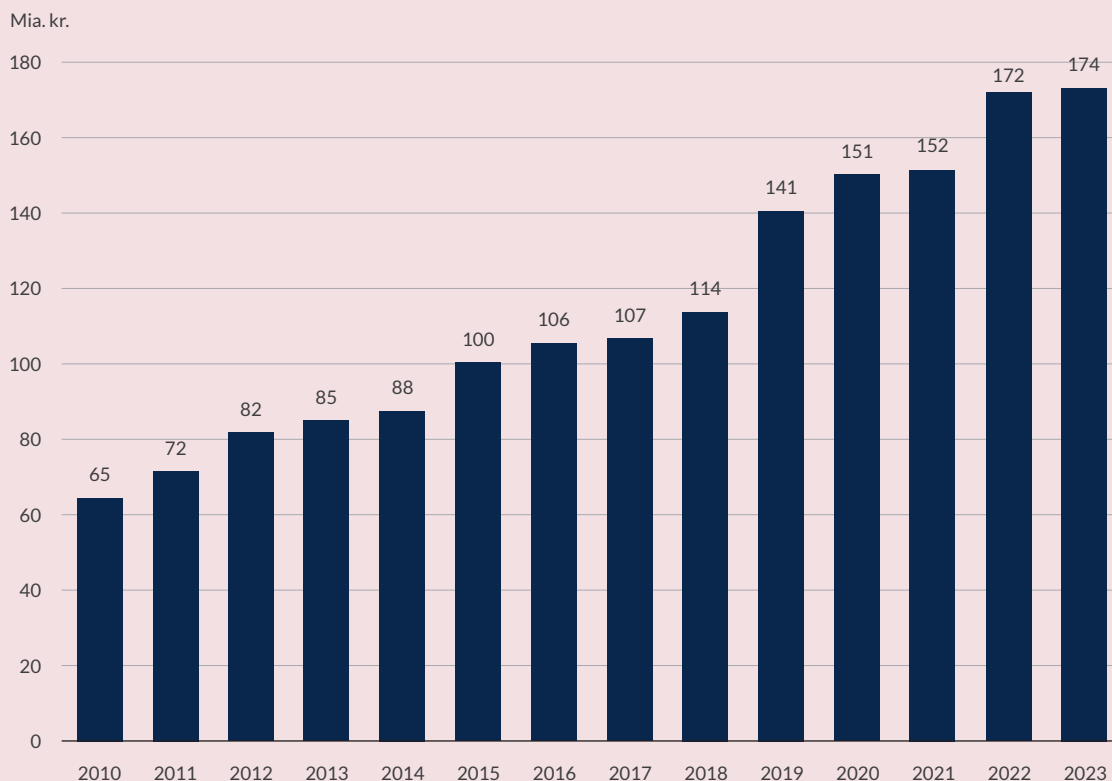

Figur 2

Eksport af danske life science-produkter, 2010-2023

Note: Eksportopgørelsen baserer sig på grænsepassageprincippet, dvs. den eksport, der krydser den danske grænse. Danmarks Statistik har revideret eksporttallene i 2024.

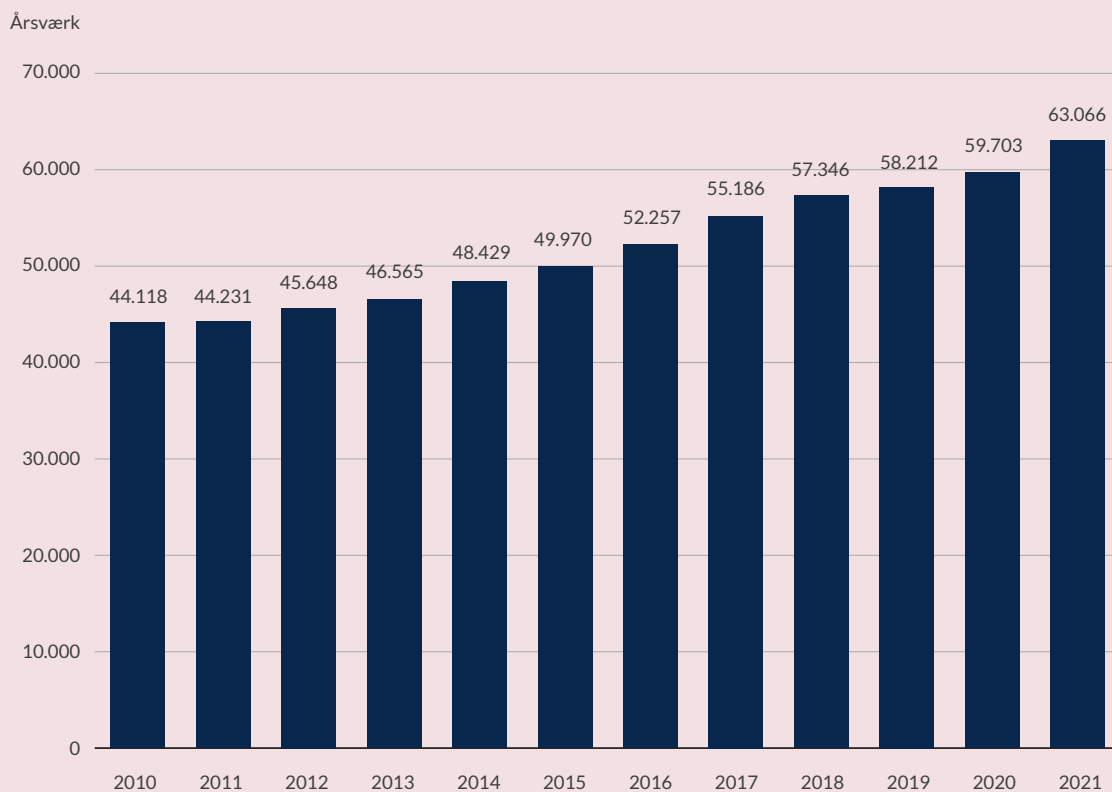
Kilde: Erhvervsministeriet pba. Danmarks Statistik, 2024.

Figur 3

Beskæftigelse i den danske life science-industri, 2010-2021

Kilde: Erhvervsministeriet pba. Danmarks Statistik, 2024.

science-virksomhedernes selskabsskattebetalinger. Skatteprovenuet fra selskaber og ansatte i life science-industrien er mere end fordoblet i perioden fra 2010 til 2021.

Life science-industriens store betydning for dansk økonomi fremgår også klart, når man kigger på industriens produktion. Lægemiddelindustrien, som udgør den største andel af den samlede life science-industri, har været afgørende for fremgangen i den samlede industriproduktion i Danmark de seneste år, jf. figur 4.

Derudover har lægemiddelindustrien de seneste år løftet den samlede værdiskabelse i dansk økonomi. Økonomien har oplevet en generel stigning i bruttoværditilvæksten siden 2020, hvorefter der fra 2021 har været en markant stigning i værdiskabelsen, som er båret af lægemiddelindustrien, jf. figur 5.

Danmark er blandt andet på den baggrund et af de lande i Europa med den højeste produktivitet og værditilvækst inden for life science. Derudover er

Danmark et af de lande, som har den største andel af beskæftigede inden for life science. Danmark er desuden stærk inden for life science-forskning, og udgivelse af life science-relaterede publikationer. Ligeledes ligger Danmark relativt højt sammenlignet med øvrige lande i EU, når det kommer til antallet af kliniske forsøg pr. indbygger. Der er dog mange europæiske lande, der har en højere eksport af life science-produkter målt i absolutte tal end Danmark, heriblandt Tyskland, Belgien, Holland, Irland, Frankrig og Italien.

Danmark har en relativ høj adgang til nye, effektive lægemidler sammenlignet med andre europæiske lande. Tilstedeværelse af en stærk lægemiddelindustri og forskningsmiljø er medvirkende til at gøre Danmark til et attraktivt land at markedsføre innovative behandlinger i, selv om det danske marked er ganske lille sammenlignet med andre europæiske markeder. Det bidrager også til, at Danmark kan opretholde en forholdsvis stabil forsyningsikkerhed, når det kommer til lægemidler, som er til gavn for danske patienter.

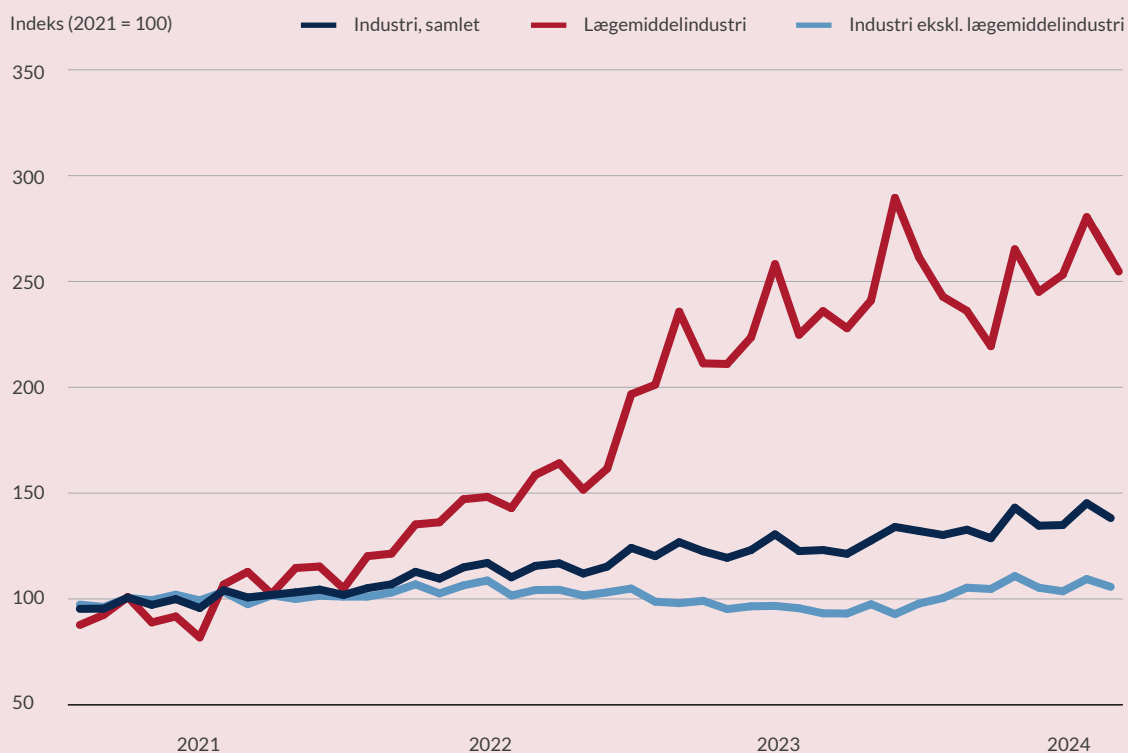

Figur 4

Industriens produktion, 2021-2024

Note: Tallene i figuren er sæson-korrigerede. Tallene er beregnet som indeks, dvs. i forhold til et bestemt udgangspunkt, nemlig produktionen i 2021, der er sat til 100.

Kilde: Danmarks Statistik, 2024.

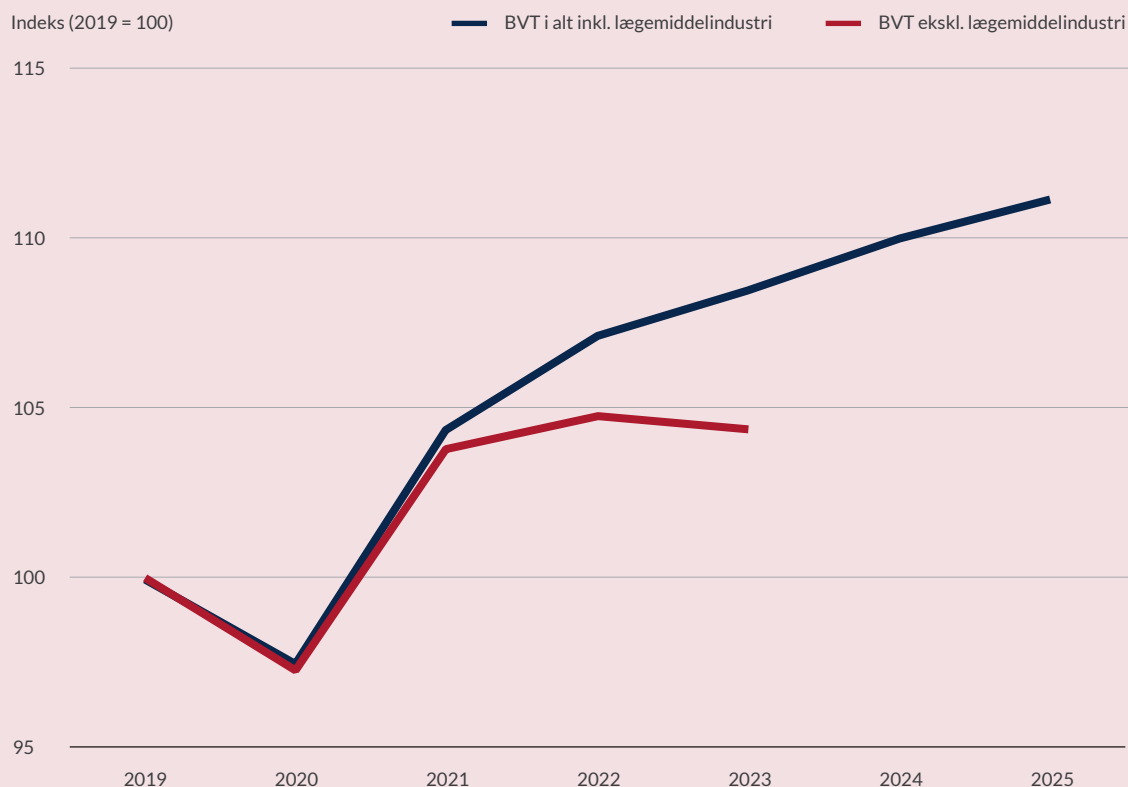

Figur 5

Bruttoværdi- tilvækst (BVT), 2019-2025

Note: Bruttoværditilvækst (BVT) opgøres for det enkelte erhverv som produktionen i basispriser minus forbrug i produktionen i køberpriser. BVT er beregnet som indeks, dvs. i forhold til et bestemt udgangspunkt, nemlig BVT i 2019, der er sat til 100. 2024 og 2025 viser den forventede bruttotilvækst.

Kilde: Økonomiministeriet: Økonomisk Redegørelse, december 2023.

Vision og pejlemærker frem mod 2030

Den nationale strategi for life science sætter retningen for udviklingen af life science-sektoren i Danmark frem mod 2030. Strategien bygger oven på Vækstplan for life science fra 2018 og Strategi for life science fra 2021 og tager afsæt i de anbefalinger, regeringen modtog fra Life Science Rådet i december 2023. Strategien er således udarbejdet i tæt samarbejde med relevante aktører for at få et klart billede af udfordringerne på tværs af sektoren og for at bidrage til, at strategien tager afsæt i initiativer, der kan gøre en forskel i sektoren.

Med de tidligere strategier er der skabt et solidt fundament og igangsat en række vigtige indsatser, der bidrager til, at Danmark i dag er en stærk life science-nation. Men der er fortsat store potentialer. Hvis vi skaber de rette rammer og styrker det tætte samarbejde på tværs af offentlige og private aktører, kan life science-industrien i Danmark vokse markant de kommende år. Estimerer peger på, at eksporten kan stige til ca. 350 mia. kr. i 2030 svarende til en fordobling sammenlignet med i dag. Ligeledes kan vi opnå et smartere og fremtids-sikkert sundhedsvæsen til gavn for patienterne, hvis vi skaber bedre adgang til innovative sundheds-løsninger og behandlinger samt bringer forskning og viden om patienterne bedre i spil.

Regeringens vision er, at Danmark skal være en førende life science-nation i Europa i 2030. Strategien skal understøtte sektorens muligheder for at fordoble eksporten frem mod 2030, og at sektorens løsninger i endnu højere grad bidrager ift. at skabe et sammenhængende, robust og fremtidssikkert sundhedsvæsen.

I forlængelse af visionen sætter regeringen seks strategiske pejlemærker, der alle spiller en vigtig rolle for udviklingen af life science i Danmark. For at kunne følge fremdriften på de strategiske pejlemærker frem mod 2030, er der udvalgt en række indikatorer.

Visionen og de strategiske pejlemærker skal udstikke en fælles retning og samle aktører i og omkring life science-sektoren om de fælles mål. Life Science Rådet er bredt sammensat af repræsentanter fra danske og udenlandske life science-virksomheder, sundhedsvæsenet, vidensinstitutioner, patientforeninger, erhvervsorganisationer og fagforeninger og har en naturlig rolle heri. Det vil derfor kræve, at alle aktører bidrager, hvis udviklingen af life science sektoren skal indfri de opstillede pejlemærker.

Pejlemærker

1 Danmark skal i højere grad understøtte nye levedygtige virksomheder inden for life science.

2 Danmark skal gennem en styrket forsknings- og IT-infrastruktur omsætte vores unikke sundhedsdata til banebrydende forskning, udbredelse af kunstig intelligens og øget innovation til gavn for bedre patientbehandling.

3 Danmark skal fremme adgangen til innovative, effektive og arbejdskraftfrigørende sundhedsløsninger og innovative lægemidler for at skabe bedre sundhed for borgere og fremtidssikre sundhedsvæsenet.

4 Danmark skal understøtte attraktive rammevilkår med henblik på at tiltrække mere life science-produktion og flere udenlandske investeringer.

5 Danmark skal via et fokuseret sundhedsdiplomati og myndighedssamarbejde fortsat indtage en aktiv international rolle for at løse globale sundhedsudfordringer og understøtte eksport af danske sundhedsløsninger.

6 Danmark skal være en stærk aktør i EU for at understøtte Europa som en attraktiv life science-region og sikre Danmarks life science-sektor konkurrencedygtige regulatoriske rammevilkår.

Indikatorer

> Danmark skal være blandt de lande i Europa, der udklækker flest nye, levedygtige life science-virksomheder per mio. indbyggere.

> Danmark skal i årene frem mod 2030 være blandt de lande i Europa, der udfører flest kliniske forsøg per mio. indbyggere.

> Danmark skal være blandt de lande i Europa, der hurtigst sikrer patienterne adgang til nye, effektive sundhedsløsninger (lægemidler og medicinsk udstyr), hvor der er dokumenteret omkostningseffektiv merværdi.

> I 2030 skal life science-industriens produktionsaktiviteter og udenlandske investeringer i dansk life science ligge over niveauet i 2024, målt ved indeks over lægemiddelindustriens produktion samt udenlandske investeringer i dansk life science.

> Styrkede eksportforudsætninger på de danske fokusmarkeder (Tyskland, Storbritannien, USA, Frankrig, Japan, Sydkorea, Norge og Canada) skal bidrage til øget eksport, og derved at dansk life science-eksport når 350 mia. kr. i 2030.

> De fælleseuropæiske rammevilkår skal i endnu højere grad bidrage til at understøtte virksomhedernes investeringer i forskning og udvikling i den europæiske life science-industri, ligesom det er tilfældet i USA.

Vision for life science i Danmark
frem mod 2030:

**Danmark skal være en førende
life science-nation i Europa
til gavn for patienterne, det
danske sundhedsvæsen
og dansk økonomi.**

Oversigt over nye initiativer

- 1 Et stærkere vækstlag**
 - 1.1. Undersøge mulighederne for at fremme adgangen til risikovillig kapital, herunder arbejde for at fremme fælleseuropæiske tiltag
- 2 Styrket forskning og bedre brug af sundhedsdata**
 - 2.1. Oprette en fjerde Videnskabsetisk Medicinsk Komité og igangsætte analyse på det videnskabsetiske område
 - 2.2. Videreudvikle Trial Nation
 - 2.3. Fortsat styrke klinisk forskning
 - 2.4. Realisere *Vision for bedre brug af sundhedsdata*
 - 2.5. Igangsætte strategisk arbejde med henblik på at udbrede kunstig intelligens i sundhedsvæsenet
- 3 Bedre optag af innovation i sundhedsvæsenet**
 - 3.1. Etablere et sundhedsinnovationsindeks
 - 3.2. Udarbejde analyse vedrørende effektivitet af digitale sundhedsløsninger
 - 3.3. Videreudvikle den datadrevne model for værdibaseret indkøb
 - 3.4. Undersøge mulighederne for at etablere et Nationalt Center for Brugersamarbejde
 - 3.5. Igangsætte et strategisk arbejde om arbejdskraftfrigørende løsninger i det danske sundhedsvæsen
 - 3.6. Udarbejde analyse om alternative prismodeller
 - 3.7. Fremme udvikling og ibrugtagning af ATMP'er
- 4 Attraktive rammevilkår for produktion og flere udenlandske investeringer**
 - 4.1. Udpege nye industri-parker
 - 4.2. Oprette one-stop-shop for produktionsvirksomheder
 - 4.3. Arbejde for at tiltrække flere udenlandske investeringer
 - 4.4. Afsøge mulighederne for bedre anvendelse af vand i farmaceutisk produktion
 - 4.5. Indføre en model for en branchedifferentiering af kravet om særskilt arbejdstilladelse
 - 4.6. Etablere en international elitesommerskole
- 5 Internationalt samarbejde og sundhedsdiplomati**
 - 5.1. Styrke og målrette det bilaterale myndighedssamarbejde og sundhedsdiplomati
 - 5.2. Fastholde og tiltrække udenlandske investeringer inden for life science
 - 5.3. Øge virksomhedsinddragelsen og det offentlig-private samarbejde om eksport og investeringer
 - 5.4. Styrke markedsføringsindsatsen af dansk life science via Healthcare Denmark
 - 5.5. Styrke den politiske indsats i EU inden for life science og industripolitik
 - 5.6. Styrke Danmarks engagement i det europæiske samarbejde om Heads of Medicines Agencies (HMA) og European Medicines Agency (EMA)
- 6 Sammen om udviklingen af life science-sektoren**
 - 6.1. Fortsætte arbejdet i life science-enhederne
 - 6.2. Udarbejde en ekstern evaluering af strategien
 - 6.3. Øge sikkerheden i det danske life science-miljø

Kapitel 1

Et stærkere vækstlag

Væksten inden for life science i Danmark har været i rivende udvikling de senere år, og den har primært været drevet af få store medico- og lægemiddel-virksomheder. Det er godt og vigtigt med store, stærke virksomheder for økonomien, og i særdeleshed også for patientbehandlingen og sundhedsvæsenet. Men det er også vigtigt, at vi styrker hele vækstlaget af virksomheder inden for life science. At vi skaber de bedst mulige rammer for startups, så endnu flere life science-virksomheder kan vokse sig til store danske væksteventyr.

Danmark har et godt udgangspunkt for at skabe flere nye succesfulde life science-virksomheder. Danmark står nemlig stærkt, når det kommer til forskning og udvikling inden for sundhed og life science. Det hænger i høj grad sammen med, at der de seneste år er blevet investeret massivt i forskning inden for sundhed og life science fra både offentlig og privat side. Investeringerne kommer fra de offentlige forskningsfinansierende fonde

og forskningsreserven, ligesom midler anvendt på forskning i regionerne og universiteternes basismidler til forskning også understøtter området. Alene i 2022 blev der udført sundhedsvidenskabelig forskning i den offentlige sektor for over 12 mia. kr. Det gør sundhedsforskning til det største enkeltstående forskningsområde i Danmark. I 2020 investerede life science-virksomhederne selv knap 16 mia. kr. i egen forskning og udvikling, hvilket svarer til ca. en tredjedel af dansk erhvervslivs samlede investeringer i egen forskning og udvikling. Danmarks stærke position inden for sundhedsvidenskabelig forskning kommer blandt andet også til udtryk ved, at Danmark ligger i top, når man opgør life science-publikationer per mio. indbyggere blandt europæiske lande.

Der er dog fortsat et potentiale for i højere grad at omsætte sundhedsvidenskabelig forskning og udvikling til innovation og iværksætteri i life science-sektoren. Flere analyser viser nemlig,

Strategisk pejlemærke

Danmark skal i højere grad understøtte nye levedygtige virksomheder inden for life science.

Indikator frem mod 2030

Danmark skal være blandt de lande i Europa, der udklækker flest nye, levedygtige life science-virksomheder per mio. indbyggere.

at Danmark ikke i tilstrækkelig grad formår at omsætte den stærke position inden for forskning til nye levedygtige virksomheder. Det skal vi gøre bedre. Der er store gevinster at hente for vores samfund, patienter og sundhedsvæsen, hvis Danmark lykkes med at få omsat en større del af den banebrydende life science-forskning og viden på de danske universiteter og hospitaler til nye produkter og virksomheder.

Med strategi for life science skal vi sikre, at Danmark i højere grad understøtter nye levedygtige virksomheder inden for life science. Det gør vi ved at:

- skabe tættere samarbejde mellem forskningsmiljøer, sundhedsvæsen og virksomheder
- fremme adgangen til risikovillig kapital

Figur 1.1

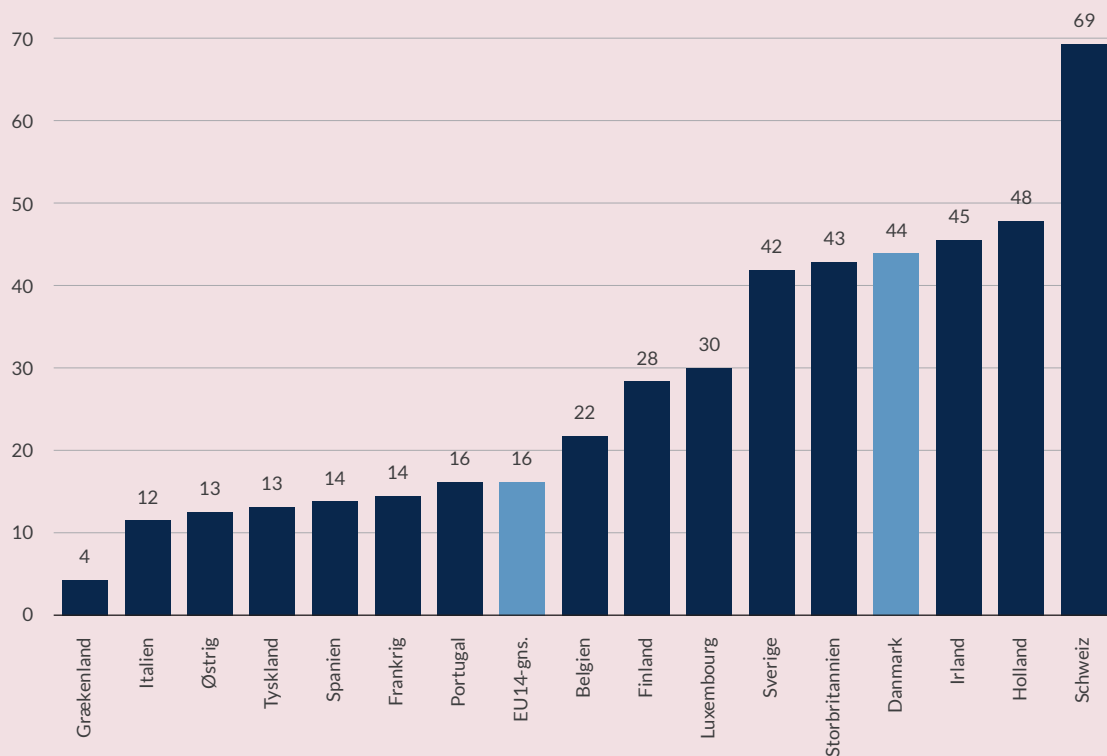
Indikator 1:

Levedygtige life science-virksomheder per mio. indbyggere, 2015-2020

Note: Figuren omfatter EU14-landene, Storbritannien og Schweiz. Der måles på perioden 2015-2020, da det er her data er mest robust grundet dataforsinkelse på opgørelsen af startup-virksomheder. Levedygtige life science-virksomheder defineres her som nye virksomheder, der er kommet til serie A-finansieringsstadiet eller har eksisteret i mindst tre år.

Kilde: Erhvervsministeriet pba. Amsterdam Data Collective, udtræk fra databasen Crunchbase og World Bank Group 2023.

Virksomheder per mio. indbyggere

Tættere samarbejde mellem forskningsmiljøer, sundhedsvæsen og virksomheder

Danmark er i dag en af de førende life science-nationer, når det kommer til udgivelse af life science-publikationer pr. tusind indbygger, men vi formår ikke i tilstrækkelig og tilsvarende grad at omsætte forskningen til nye levedygtige virksomheder eller produkter, der kan gøre en forskel for vores sundhedsvæsen og patienter.

En vigtig nøgle til at omsætte mere forskning til succesfulde virksomheder er at få bragt vores life

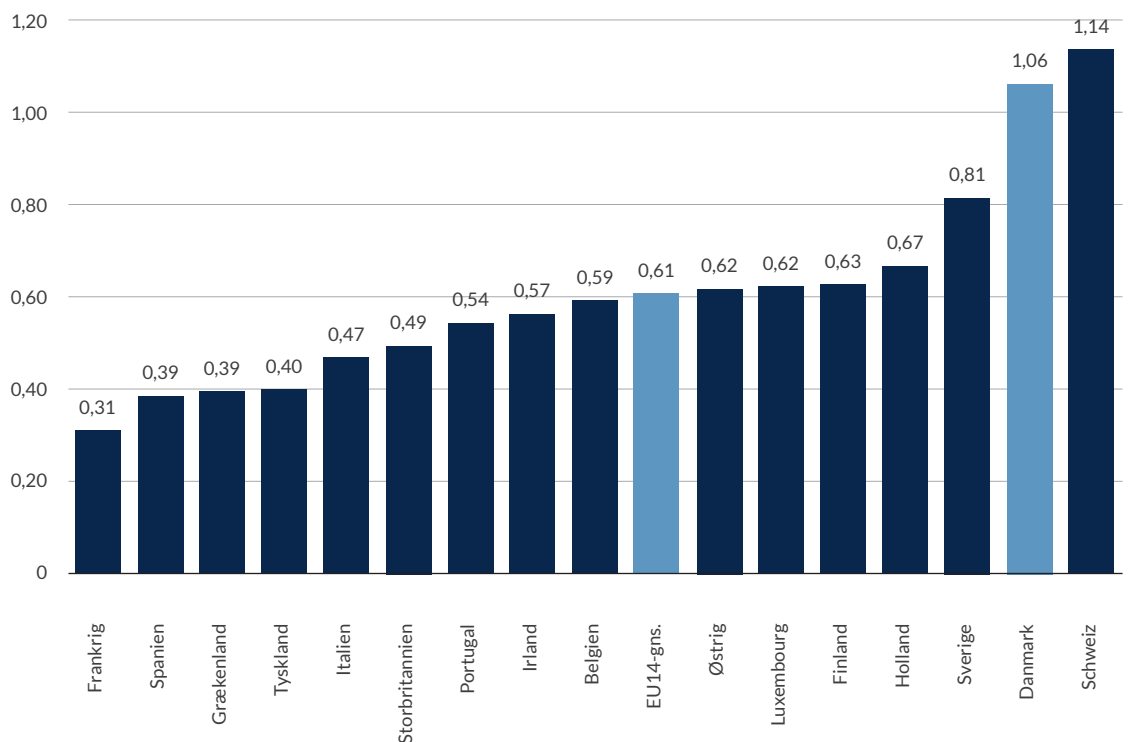
science-økosystem endnu tættere sammen. Ved at forene kræfter fra universiteter, sundhedsvæsenet og virksomheder kan vejen banes for endnu mere innovation. Vi ved, at tæt fysisk placering mellem forskning, sundhedsvæsen og erhvervsliv gør en forskel. Det er nemlig med til at understøtte, at vigtig viden flyder mere frit, at mennesker med samme faglighed nemt kan mødes, og grundlæggende at det bliver nemmere at samarbejde på tværs.

Figur 1.2

Life science-publikationer per 1.000 indbyggere, 2022

Publikationer per 1.000 indbyggere

Note: Figuren omfatter life science-relaterede publikationer i EU14-landene, Storbritannien og Schweiz.

Kilde: Erhvervsministeriet pba. Amsterdam Data Collective, udtræk fra databasen Scopus og World Bank Group, 2023.

Danish Life Science Cluster

Danish Life Science Cluster er en dansk national klynge, der bygger bro, driver innovation og skaber netværk mellem virksomheder, vidensmiljøer, sundhedsvæsen, kommuner og organisationer inden for life science og velfærdsteknologi. Klyngen arbejder for at omsætte den unikke danske forskning og viden inden for life science til nye og bedre kommercielle løsninger. Danish Life Science Cluster blev etableret i 2020 med hubs i København, Aarhus, Odense og Aalborg og har en række partnere, blandt andet regioner, vidensinstitutioner, erhvervsorganisationer mv.

Intet sted i verden står værdien af dette samspil tydeligere frem end i Kendall Square i Cambridge, Massachusetts. Her har Massachusetts Institute of Technology (MIT), myndigheder samt life science- og tech-virksomheder (for eksempel pharma- og biotekselskaber, Google, Microsoft og IBM) skabt et verdensførende innovationsdistrikt, der blandt andet har dannet udgangspunkt for verdensforandrende innovationer såsom internettet, satellitnavigation, nukleare og vedvarende energiløsninger, medicinske og farmaceutiske teknologier, robotteknologi, kunstig intelligens mv. Der er gennem de seneste år sket en positiv udvikling i samspillet mellem universiteter, hospitaler og virksomheder i Danmark. Et godt eksempel er det spirende innovationsmiljø, der er opstået omkring Københavns Universitets sundhedsvidenskabelige og natur- og biovidenskabelige fakulteter, Rigshospitalet, Københavns Professionshøjskoles sundhedscampus og BioInnovation Institute. Samtidig

har det nationale klyngeprogram, hvori Danish Life Science Cluster indgår, til formål at fremme samarbejde om innovation mellem virksomheder, forsknings- og vidensmiljøer og øvrige aktører i økosystemet.

Men der er stadig barrierer og udfordringer for, at endnu mere forskning omsættes til innovation og iværksætteri. Der er derfor brug for at accelerere indsatsen, så fremtidens sundhedsløsninger bliver skabt i Danmark.

Regeringen ønsker at skabe et tættere samarbejde mellem forskningsmiljøer, sundhedsvæsen og virksomheder for blandt andet at styrke udviklingen af innovative løsninger inden for life science. Med Aftale om Iværksætterpakken igangsættes en række tiltag, der skal styrke dette samarbejde yderligere med henblik på at skabe endnu bedre forudsætninger for life science sektoren herhjemme.

Erhvervsfyrtårn Life Science

Regeringen har i perioden 2023-2026 prioriteret 72,8 mio. kr. til Erhvervsfyrtårn Life Science, der er et erhvervsfremmeinitiativ, der skal styrke det offentlige-private samarbejde på sundhedsområdet. En lang række offentlige og private aktører er for eksempel gået sammen om at udvikle nye løsninger gennem fyrtårnets partnerskabsmodel. Med Novo Nordisk og Lundbeck samt Erhvervshus Hovedstaden og Danish Life Science Cluster som frontløbere skaber fyrtårnet offentlige-private partnerskaber og samarbejdsprojekter mellem sundhedssektoren, vidensinstitutioner, kommuner og innovative små- og mellemstore virksomheder.

Det er med Aftale om Iværksætterpakken aftalt at:

- **Etablere et verdensførende innovationscenter for life science og kvanteteknologi** – Innovation District Copenhagen – i tæt samarbejde med Københavns Universitet og Københavns Kommune samt øvrige private og offentlige aktører.
- **Skabe et ensartet og effektivt system for viden- og teknologioverførsel (tech-trans)** fra universitet til virksomhed, så viden- og teknologioverførsel fra universitet til virksomhed bliver mere smidig. Der nedsættes en task force til at udarbejde et oplæg til en konkret model for viden- og teknologioverførsel på tværs af danske universiteter.
- **Skabe bedre rammer for samspil mellem universiteter og virksomheder** ved at ændre campusloven, så der bliver bedre muligheder for fysisk samlokation på campus samt bedre rammer for samarbejde om forskning og innovation mellem universiteter og virksomheder, herunder iværksættere, på campus.
- **Styrke incitamenter for forskere til at samarbejde med erhvervslivet**, så der kommer en meriteringsstruktur, som i højere grad belønner videnspredning, herunder blandt andet virksomhedssamarbejder, innovation, entreprenørskab mv.
- **Forhøje loftet over skattecreditter for udgifter til forskning og udvikling (FoU)** fra 25 mio. kr. til 35 mio. kr., så virksomheder kan få udbetalt skatteværdien af underskud, der stammer fra FoU-udgifter, på op til 35 mio. kr. årligt. Ved en selskabsskat på 22 pct. svarer det til, at der kan udbetales op til 7,7 mio. kr. årligt. Det styrker incitamentet til at investere i forskning og udvikling for blandt andet forskningstunge virksomheder. Initiativet skal have virkning fra og med indkomståret 2027. Derudover igangsættes en undersøgelse for at afdække, om den nuværende afgrænsning af forsknings- og udviklingsaktiviteter er tidssvarende.
- **Styrke patentvoucher-ordningen**, der giver tilskud til SMV'er til de udgifter, der er forbundet med et patenteringsforløb.
- **Etablere en ny fast track for immaterielle rettigheder til iværksættere**, så iværksættere og små virksomheder får vejledning til at komme i gang med at bruge og beskytte deres immaterielle rettigheder.
- **Videreføre projektet Open Entrepreneurship**, der er et samarbejde på tværs af alle danske universiteter om at understøtte startups. Projektet har vist sig at være en effektiv måde at skabe en stærkere iværksætterkultur blandt forskere og studerende på de danske universiteter samt konkret understøtte etablering af flere nye forskningsbaserede startups fra universiteterne.
- **Styrke universiteternes innovationsindsats og virksomhedssamarbejde** ved at målrette midler til universiteternes innovationsindsatser, som skal understøtte iværksætteri og kommercialisering af forskning. Samtidig skal universiteterne opstille mål og beskrive konkrete initiativer i de flerårige strategiske rammekontrakter og tilvejebringe bedre og mere robuste data for universiteternes innovations- og iværksætteraktiviteter.

Bedre adgang til risikovillig kapital

Historisk har Danmark udviklet flere store virksomheder inden for life science. For eksempel er 8 virksomheder i C25-indekset life science-virksomheder. Adgang til risikovillig kapital har betydning for, at der skabes flere virksomheder inden for life science, samt at gode idéer omsættes til startups og sidenhen levedygtige virksomheder. Det skyldes ikke mindst den lange udviklingstid samt den store teknologiske og markedsmæssige usikkerhed, der er forbundet med udvikling af nye behandlinger og løsninger inden for life science.

Begrænset adgang til risikovillig kapital risikerer at medføre, at nogle sundhedsløsninger aldrig kommer ud af laboratoriet og ud til den enkelte patient, hvor de kan redde liv, skabe velstand og nye arbejdspladser samt styrke sundhedsvæsenet ved for eksempel at frigøre ressourcer. Samtidig risikerer vi, at danske startups flytter til USA, Storbritannien eller andre europæiske lande, hvor der er bedre adgang til risikovillig kapital, ikke mindst når vækstretsen for alvor tager fart, og kapitalbehovet vokser markant.

EIFO's investeringer i life science

I 2023 lavede EIFO direkte investeringer i life science for 283 mio. kr. (ekskl. fondsinvesteringer) ud af et samlet investeret beløb på 914 mio. kr. svarende til ca. en tredjedel.

En væsentlig forudsætning for, at flere iværksættere kan blive vækstsucceser i Danmark er, at de kan investere i udviklingen af deres virksomhed. Derfor er det med Aftale om Iværksætterpakken blandt andet besluttet, at adgangen til kapital skal styrkes ved at ophæve beskattningen af selskabers udbytter fra noterede porteføljeaktier og forhøje progressionsgrænsen for beskattning af personers aktieindkomst. Det indgår i aftalen, at der gøres op med det, der af nogen benævnes "fantomskatten", og der gives mulighed for at udskyde skattebetalingen, hvor salgssummen betales som en løbende ydelse. Der skal være mulighed for at vælge realisationsbeskatning af selskabers nyanoterede porteføljeaktier i en periode på syv år efter børsnotering. Samtidig styrkes Danmarks Eksport- og Investeringsfonds

(EIFO) kapacitet til at understøtte virksomhedernes adgang til kapital, der hvor private investorer ikke kan løfte den fulde investering alene.

Regeringen ønsker derudover at igangsætte et arbejde med henblik på at undersøge mulighederne for at fremme adgangen til risikovillig kapital. Målet er at understøtte det private kapitalmarked gennem markedsbaserede indsatser og samarbejder med private investorer, for eksempel gennem Danmarks Eksport- og Investeringsfond (EIFO) og/eller i regi af Den Europæiske Investeringsbank (EIB), så mere forskning kan omsættes til innovation, startups og sidenhen levedygtige virksomheder, som kan levere sundhedsløsninger til gavn for samfund, sundhedsvæsen og patienter.

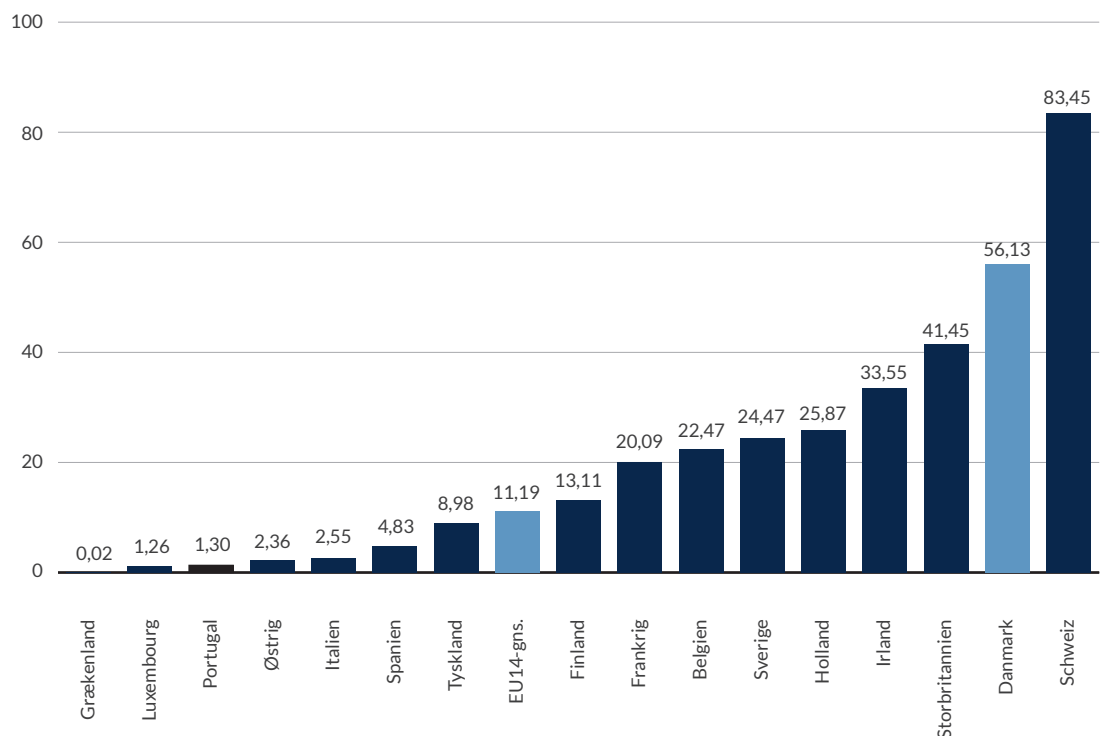
Figur 1.3

Ventureinvesteringer i life science-virksomheder per mio. indbyggere, 2023

Note: Figuren omfatter finansiering i stadiene pre-seed, seed, serie A, serie B og serie C+ i EU14-landene, Storbritannien og Schweiz. Ventureinvesteringer i life science-virksomheder er regnet som et 3-årigt gennemsnit pga. store årlige udsving. Værdien for 2023 afspejler dermed gennemsnittet for perioden 2021-2023.

Kilde: Erhvervsministeriet pba. Amsterdam Data Collective, udtræk fra databasen Crunchbase og World Bank Group, 2023.

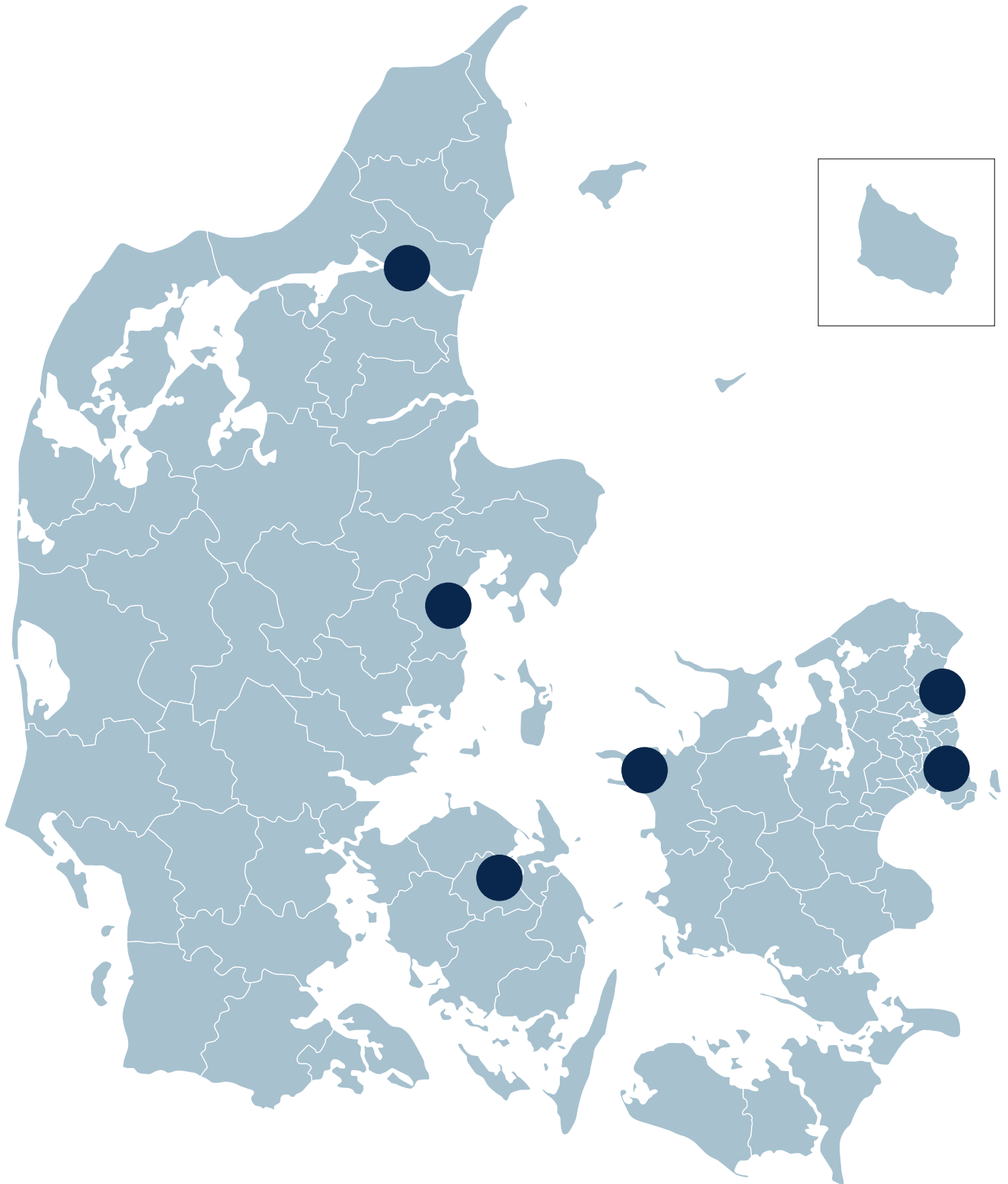
Mio. EUR per mio. indbyggere

Adgang til risikovillig kapital har betydning for, at der skabes flere virksomheder inden for life science, samt at gode idéer omsættes til startups og sidenhen levedygtige virksomheder.

Verdensklasse forsknings- og innovationsmiljøer i life science

Aalborg

I Aalborg står man blandt andet stærkt inden for MedTech pga. tæt samarbejde mellem Aalborg Universitet, Aalborg Universitetshospital og en række øvrige life science-aktører og -virksomheder, hvor tekniske og sundhedsvidenskabelige kompetencer mødes i udviklingen af innovative løsninger.

Økosystemet styrkes yderligere, når det nye virksomhedsområde, Novi Medi Park, i nærheden af det nye Aalborg Universitetshospital står færdigt.

Aarhus

Aarhus har med Aarhus Universitet, Aarhus Universitetshospital og virksomhedsmiljøet INCUBA Skejby et af Danmarks mest vidensintensive områder inden for life science og særligt biotek.

Der er blandt andet skabt et solidt fundament for kommercialisering af biotekforskning gennem en række succesfulde spinouts. For eksempel er 8 af de 10 største investeringer i spinouts fra Aarhus Universitet fra 2020-2023 life science-virksomheder.

Odense

Omkring Odense er der skabt et innovativt life science-netværk på tværs af offentlige og private aktører. Samtidig har man i Odense et stærkt udgangspunkt inden for sundheds- og velfærdsteknologi.

Det skyldes blandt andet Odenses regionale styrkeposition inden for robotteknologi og det stærke offentlig-private samarbejde på sundhedsområdet mellem robotklyngen Odense Robotics, Syddansk Sundhedsinnovation, Odense Universitetshospital, Syddansk Universitet og mange flere.

Kalundborg

Omkring Kalundborg er der skabt et i international sammenhæng unikt økosystem centreret omkring life science og biosolutions.

Her samarbejder en række videns- og uddannelsesinstitutioner med Kalundborg Kommune og store produktionsvirksomheder om at skabe et forsknings- og uddannelsesmiljø med fokus på blandt andet bæredygtig, cirkulær produktion og procesteknologi inden for life science og biosolutions. Økosystemet understøttes også af Knowledge Hub Zealand, der arbejder for at skabe et uddannelses- og erhvervsmæssigt fyrtårn inden for biosolutions og biomanufacturing.

Lyngby og Hørsholm

Omkring Lyngby og Hørsholm har Danmarks Tekniske Universitet blandt andet med DTU Skylab og DTU Science Park skabt et stærkt innovationsmiljø med fokus på entreprenørskab inden for blandt andet life science.

DTU har også indgået et partnerskab med Region Hovedstaden om et fælles forsknings- og innovationsmiljø under navnet Technical University Hospital of Greater Copenhagen.

Her skal DTU og flere af regionens hospitaler blandt andet udvikle innovative sundhedsløsninger og -teknologier for eksempel inden for AI.

København

Sammen med Københavns Kommune og Københavns Universitet vil regeringen skabe et verdensførende innovationsdistrikt inden for life science og kvanteteknologi ved navn Innovation District Copenhagen.

Området skal bygge videre på et stærkt universitetsmiljø inden for sundhed, naturvidenskab og kvanteteknologi, internationalt anerkendte forskningsmiljøer på Rigshospitalet og Københavns Professionshøjskole, et stærkt accelerator- og inkubationsmiljø med blandt andet BioInnovation Institute samt mange startups og mere etablerede virksomheder.

Det er med Aftale om Iværksætterpakken aftalt at:

- **Give mulighed for at udskyde skattebetalingen, hvor salgssummen betales som en løbende ydelse**, for eksempel i form af milepælsbetalinger ("fantomsigten"). Dermed fjernes den nuværende likviditetsudfordring, der består i, at sælger bliver beskattet af usikre betalinger, som endnu ikke er modtaget. Initiativet skal have virkning for overdragelser fra og med den 1. januar 2026.
- **Etablere en permanent bro for iværksættere til markedsbaseret finansiering** ved at styrke den eksisterende matchfinansieringsordning, hvor finansiering fra private investorer "matches" af lånefinansiering fra Danmarks Eksport- og Investeringsfond (EIFO), samt gøre ordningen permanent. Matchfinansieringsordningen vil samtidig få et eftersyn.
- **Ophæve beskatningen af selskabers udbytter fra unoterede porteføljeaktier ("Iværksætterskatten")**. Lempelsen af beskatningen skal gøre det mere attraktivt for danske og udenlandske investorer at foretage porteføljeinvesteringer i unoterede selskaber og dermed potentielt bidrage til at øge adgangen til kapital for unoterede selskaber. Initiativet omfatter også danske selskabers investering i udenlandske unoterede selskaber. Initiativet skal have virkning for udbytter, der udloddes den 1. januar 2025 eller senere.
- **Indføre en periode på syv år med realisationsbeskatning af selskabers nymoterede porteføljeaktier**. Selskaber med under 10 pct. ejerskab i nymoterede virksomheder får dermed mulighed for at vælge realisationsbeskatning for en periode på syv år efter den første børsnotering af selskabet. Herved er der mulighed for i en periode at undgå lagerbeskatning, som i visse situationer kan medføre en stor likviditetsbelastning for selskabet. Når perioden er udløbet, vil selskabet overgå til lagerbeskatning, hvorved der vil ske beskatning af de urealiserede avancer, der er optjent i perioden med realisationsbeskatning. Initiativet skal have virkning for aktier, der børsnoteres den 1. januar 2025 eller senere.
- **Forhøje muligheden for fuldt ud at kunne fradrage fremført underskud fra 9,5 mio. kr. til 20 mio. kr.** Det forbedrer mulighederne for at modregne fremført underskud for eksempel virksomheder med høje investeringsomkostninger. Initiativet skal have virkning fra og med indkomståret 2025.
- **Igangsætte initiativer, så ATP kan øge fokus yderligere på investeringer i iværksættervirksomheder i ATP's investeringsstrategi**. Herunder opfordres Danmarks Eksport- og Investeringsfond (EIFO) til løbende at bidrage til udviklingen af attraktive co-investeringsmuligheder for større, institutionelle investorer som ATP og private pensionselskaber. Endvidere skal der ses på prospektreglerne og deres anvendelse i relation til mulige initiativer, så de i højere grad understøtter investorernes investeringsbeslutninger.
- **Styrke virksomhedernes adgang til blandt andet grøn venturefinansiering** ved at tilføre et kapitalindskud på 2 mia. kr. til Danmarks Eksport- og Investeringsfond (EIFO).

Regeringen vil:

- Undersøge mulighederne for at fremme adgangen til risikovillig kapital. Målet er at understøtte det private kapitalmarked gennem markedsbaserede indsatser og samarbejder med private investorer, for eksempel gennem Danmarks Eksport- og Investeringsfond (EIFO) og/eller i regi af Den Europæiske Investerringsbank (EIB).

Kapitel 2

Styrket forskning og bedre brug af sundhedsdata

Danmark har en stærk forskningstradition på sundhedsområdet med forskning i international topklasse, hvilket er afgørende for at kunne udvikle og fremtidssikre sundhedsvæsenet og tilbyde patienter behandling i verdensklasse. Vores stærke tradition inden for forskning er også med til at styrke den danske life science-industri og tiltrækning af udenlandske investeringer.

Vi har i dag blandt andet en række førende universitetshospitaler med adgang til avanceret medicinsk udstyr, laboratorier og ekspertise. Samtidig har vi i Danmark en lang tradition for indsamling af sundhedsdata. Det betyder, at vi har nogle af verdens bedste og mest komplette sundhedsdata, der er afgørende for Danmarks konkurrenceevne internationalt og for udviklingen af et bedre og mere effektivt sundhedsvæsen til gavn for patienter og medarbejdere. Hertil er der et stort uudnyttet potentiale at hente for life science-sektoren og sundhedsvæsenet i nye datadrevne løsninger, herunder løsninger der gør brug af kunstig intelligens.

Danmarks position understøttes af den høje digitaliseringsgrad samt det tætte samarbejde og tillid på tværs af offentlige og private aktører. Danskerne har generelt høj tillid til, at offentlige institutioner sikkert og ansvarligt anvender sundhedsdata til kvalitetsudvikling og forskning. Sådan skal det blive ved med at være. Data skal fortsat behandles etisk forsvarligt, også når vi tager nye løsninger i brug. Vores myndigheder er stabile, transparente og dialogsgørende. Vi har et stærkt uddannelsessystem og et attraktivt arbejdsmarked. Vores arbejdsstyrke er fleksibel, og vores medarbejdere er dygtige og velkvalificerede. Det har blandt andet været med til at sikre, at Danmark i dag er et af de lande i Europa, der er vært for flest kliniske forsøg i forhold til indbyggertallet.

Men den globale konkurrence omkring forskningsaktiviteter er stigende, og det er helt afgørende, at vi sikrer de bedst mulige rammevilkår for forskning og udvikling i Danmark. Derfor indgår der i Aftale om Et stærkere erhvervsliv et permanent

Strategisk pejlemærke

Danmark skal gennem en styrket forsknings- og IT-infrastruktur omsætte vores unikke sundhedsdata til banebrydende forskning, udbredelse af kunstig intelligens og øget innovation til gavn for bedre patientbehandling.

Indikator frem mod 2030

Danmark skal i årene frem mod 2030 være blandt de lande i Europa, der udfører flest kliniske forsøg per mio. indbyggere.

FoU-fradrag på 120 pct. Der er endvidere med forskningsreserven for 2024 afsat 788,1 mio. kr. til forskning inden for sundhed og life science, herunder b.la. 210 mio. kr. til styrket klinisk og uafhængig forskning samt 100 mio. kr. til forskning i bedre rammer for forskning i psykiatrien.

Samtidig er der en bred anerkendelse blandt forskere, sundhedsmyndigheder og life science-virksomheder af, at der er brug for at forbedre adgangen til sundhedsdata. Hvis vi skal fastholde det høje niveau af forskning og udviklingen af vores sundhedsvæsen, er der derfor brug for at styrke hele infrastrukturen omkring forskningsaktiviteterne.

Med strategi for life science skal vi sikre, at Danmark gennem en styrket forsknings- og IT-infrastruktur, fokus på høj datasikkerhed, etik og gennemsigtighed om brugen af data omsætter vores unikke sundhedsdata til banebrydende forskning, udbredelse af kunstig intelligens og øget innovation til gavn for patientbehandlingen.

Det gør vi ved at:

- styrke rammerne for klinisk forskning
- indfri potentialet for anvendelse af sundhedsdata og kunstig intelligens

Forhøjelse af fradrag for udgifter til forskning og udvikling

Rammerne omkring forsknings- og udviklingsaktiviteter er et vigtigt rammevilkår for at styrke life science-industrien i Danmark.

Derfor er det med Aftale om Et stærkere erhvervsliv besluttet at forhøje fradraget for udgifter til forskning og udvikling (FoU).

Konkret bliver FoU-fradraget forhøjet til en sats på 120 pct. op til et loft på 1 mia. kr. fra 2028 og frem.

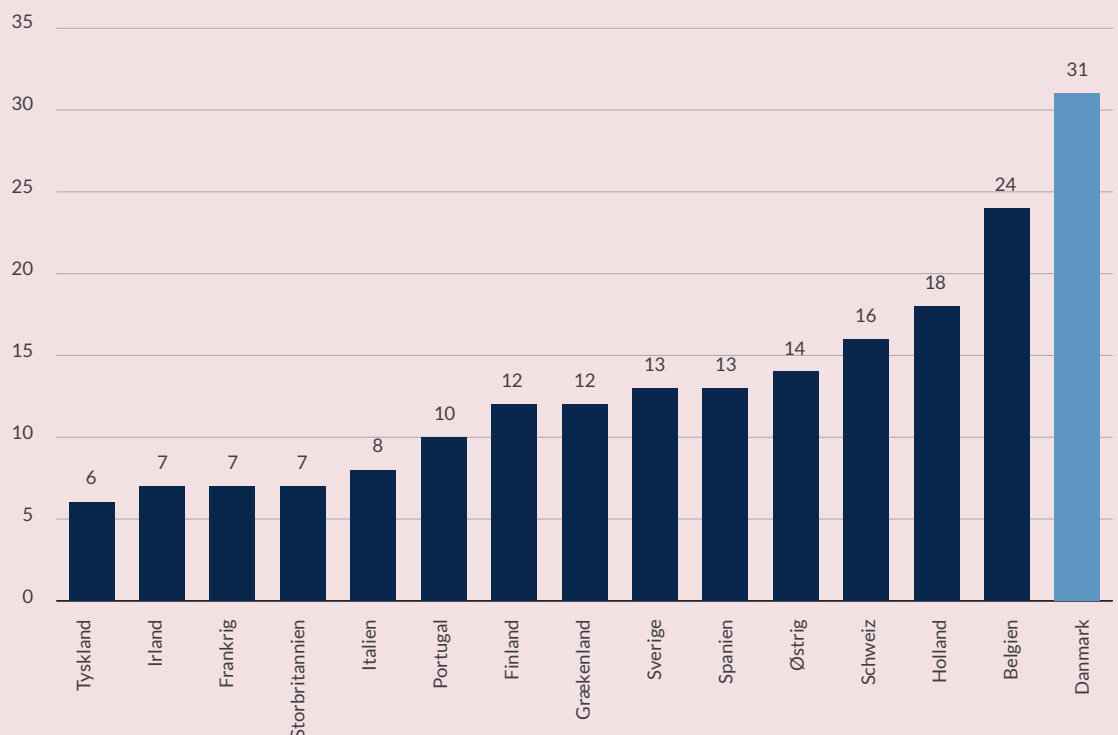

Figur 2.1

Indikator 2:

Kliniske forsøg per mio. indbyggere, 2023

Kliniske forsøg per mio. indbyggere

Note: Figuren omfatter kliniske forsøg i EU14-landene, Storbritannien og Schweiz.

Kilde: Erhvervsministeriet pba. Clinicaltrials.gov og World Bank Group, 2024.

Styrkede rammer for klinisk forskning

Der har i en årrække været gode rammevilkår for at gennemføre klinisk forskning i Danmark. Danske og udenlandske virksomheders finansiering af klinisk forskning er steget fra ca. 247 mio. kr. i 2010 til ca. 495 mio. kr. i 2019.

Dertil er der skabt smidigere rammer for sundhedsforskning gennem ændring af lov om videnskabsetisk behandling af sundhedsvidenskabelige forskningsprojekter og sundhedsdatavidenskabelige forskningsprojekter samt sundhedsloven, hvilket blandt andet giver mere information og selvbestemmelse til patienter og forsøgspersoner i klinisk forskning.

Endvidere har Trial Nation siden 2018 arbejdet aktivt for at gøre det nemt og attraktivt for life science-virksomheder at foretage kliniske forsøg i Danmark.

Når kliniske forsøg udføres i Danmark, betyder det også bedre behandlingsmuligheder for danske patienter. For så er der større chance for, at de resultater, som forsøgene viser, også kommer danske patienter til gavn. Samtidig er gennemførelsen af kliniske forsøg og afprøvninger med til at tiltrække investeringer til Danmark samt skabe arbejdspladser og vækst.

Men den globale konkurrence om klinisk forskning og tiltrækning heraf er stigende. Flere lande har i dag opbygget en viden og infrastruktur, der gør, at de kan udføre klinisk forskning af høj kvalitet. Samtidig er der sket et stort fald i antallet af patienter, der bliver tilbudt deltagelse i kliniske forsøg. Det skyldes især udviklingen inden for personlig medicin, der indebærer, at nye innovative lægemidler, herunder avancerede terapier (ATMP'er), i gennemsnit bliver afprøvet af langt færre patienter end tidligere.

Trial Nation

Trial Nation er en offentlig-privat organisation, der arbejder for at tiltrække flere investeringer i kliniske forsøg med lægemidler og afprøvninger af medicinsk udstyr til Danmark.

Trial Nation har til formål at gøre det nemmere og mere attraktivt for life science-virksomheder at foretage kliniske forsøg og afprøvninger i Danmark ved konkret at fungere som én samlet indgang for virksomheder og forskere, der ønsker at finde egnede sites og patienter.

Trial Nation blev etableret med vækstplan for life science fra 2018. Medlemmerne af Trial Nation er Erhvervsministeriet, Indenrigs- og Sundhedsministeriet, de fem regioner, Danske Patienter, De Lægevidenskabelige Selskaber samt mere end 20 danske og udenlandske life science-virksomheder.

Regeringen vil igangsætte nye initiativer, så Danmark også i fremtiden er hjemland for udviklingen af nye behandlinger, forebyggelsestilbud og nyt medicinsk udstyr. Det sker på baggrund af anbefalinger fra oktober 2023 fra en tværsektoriel arbejdsgruppe til, hvordan rammerne for klinisk forskning kan styrkes i Danmark.

Regeringen vil:

- Oprette en fjerde Videnskabetisk Medicinsk Komité, så fase 1-forsøg kan behandles på 14 dage, og Danmark dermed bliver et mere attraktivt land at placere klinisk forskning i, og igangsætte en analyse, som skal undersøge mulighederne for at understøtte effektive og fremtidssikrede sagsgange og organisering på det videnskabetiske område i Danmark.
- Videreudvikle Trial Nation som brobygger inden for klinisk forskning med henblik på at tiltrække flere kliniske forsøg til Danmark.
- Fortsat styrke klinisk forskning i regi af forhandlingerne om fordeling af forskningsreserven, som det fremgår af regeringsgrundlaget.

Indfri potentialet for anvendelse af sundhedsdata og kunstig intelligens

Danmark har nogle af verdens bedste sundhedsdata. Samtidig er der en lang tradition for at indsamle data i sundhedsvæsenet, og datakvaliteten er meget høj. Danskerne har generelt høj tillid til det offentlige system og til indsamlingen og anvendelsen af sundhedsdata til kvalitetsudvikling og forskning.

Sundhedsdata er nøglen til et bedre og mere effektivt sundhedsvæsen til gavn for patienter og medarbejdere. Samtidig er sundhedsdata af god kvalitet et væsentligt konkurrenceparameter for den danske life science-industri, og de danske sundhedsdata rummer potentialer for både tiltrækning af flere kliniske forsøg, udvikling af nye lægemidler, medicinsk udstyr og brug af kunstig intelligens i sundhedsvæsenet. Adgangen til data og muligheden for at forske med data er derfor afgørende i den globale konkurrence. Dertil kan sundhedsdata bidrage til at forløse potentialet for en etisk forsvarlig anvendelse af kunstig intelligens, som de seneste år har påkaldt sig stor opmærksomhed. Kunstig intelligens kan blandt andet anvendes til at støtte lægefaglige beslutninger, prædiktions af komplikationer,

diagnosticere, overvågning af bivirkninger samt automatisering af kliniske opgaver og forskning. Området har derfor potentialet til at medføre store sundhedsmæssige, arbejdskraftbesparende og økonomiske gevinster.

På trods af unikke sundhedsdata i Danmark er der dog bred anerkendelse blandt forskere, sundhedsmyndigheder og life science-virksomheder af, at der er en række udfordringer, som står i vejen for at udnytte det fulde potentiale. Adgangen til sundhedsdata opleves oftest lang og besværlig. Manglende overblik, administrativt tunge godkendelsesprocesser, variation i juridiske fortolkninger hos de dataansvarlige myndigheder, vanskeligheder med at koble data på tværs af dataansvarlige myndigheder og utilstrækkelig analysekapacitet er nogle af de kendte barrierer. Samtidig møder anvendelsen af kunstig intelligens-baserede teknologier også udfordringer, som står i vejen for at realisere gevinsterne ved innovative løsninger.

75 pct.

af danskerne synes, at forskning i genetiske undersøgelser er vigtigt eller meget vigtigt.

72 pct.

af danskerne har tillid til, at forskere og sundhedsvæsenet behandler oplysninger forsvarligt.

Kortere sagsbehandlingstider

Det er regeringens ambition, at sagsbehandlingstiderne til udlevering af data nedbringes, og at andelen af forskning i kunstig intelligens-løsninger til klinisk brug skal stige frem mod 2030.

Der er tidligere igangsat et arbejde med at forbedre grundlaget for forskning med sundhedsdata ved at skabe smidigere rammer for sundhedsforskning. Dertil har regeringen med Digitaliseringsstrategien besluttet at nedsætte et nævn, som skal vurdere, om sundhedsapps kan anbefales til borgere og sundhedspersoner. Herudover forventer Europa-Parlamentet at vedtage forordningen om European Health Data Space senere på året. Der vil derved blive taget hul på et arbejde med at skabe en IT-infrastruktur til deling af data på tværs af EU-landene, som styrker dataanvendelse i forskning og innovation. Men dette bringer os ikke i mål.

Regeringen vil nu tage det afgørende skridt for at realisere potentialet og etablere og implementere en teknisk infrastruktur og governance for bedre brug af sundhedsdata til forskning og innovation, så det kommer brugerne til gavn fra 2025. Med en ny infrastruktur for sundhedsdata vil vi give forskere og life science-industrien mulighed for at analysere

de unikke danske sundhedsdata. Det vil betyde, at den nyeste viden og innovative behandlinger og teknologier kommer danske patienter til gavn.

Regeringen vil sikre konkrete udviklingstrin frem mod at etablere og implementere den tekniske infrastruktur og governance for bedre brug af sundhedsdata til forskning og innovation frem mod 2030. Regeringen vil afsøge mulighederne for at gøre det i et offentlig-privat samarbejde. Ambitionen er, at der trinvist i strategiperioden frem mod 2028 skal være mærkbare positive effekter for brugerne af sundhedsdata.

Regeringen vil udvikle og trinvis etablere et effektivt "kontaktpunkt" for ansøgning om brug af sundhedsdata til forskning og innovation til gavn for alle brugere af sundhedsdata og for patienterne. Borgerne skal samtidig gives bedre indsigt i brugen af data om dem i forskningsprojekter og bedre muligheder for at registrere fravalg.

Vision for bedre brug af sundhedsdata

Danmark skal være internationalt førende i brug af sundhedsdata ved at skabe en mere enkel og smidig adgang til data, muliggøre avancerede dataanalyser på tværs af datakilder og sikre høj datasikkerhed og gennemsigtighed om brugen af data. Visionen indeholder fire målsætninger:

- Nem og hurtig adgang til ansøgning og godkendelse
- Sikker og fleksibel adgang til data på en fælles national analyseplatform
- Bedre og fælles dataservices
- Høj datasikkerhed og gennemsigtighed

Regeringen har allerede igangsat arbejdet med at:

- **Ændre lov om videnskabsetisk behandling af sundhedsvidenskabelige forskningsprojekter og sundhedsdatasvidenskabelige forskningsprojekter og sundhedsloven** med henblik på at forbedre rammerne for forskning inden for nye teknologier såsom kunstig intelligens og forskning i store datasæt.
- **Etablere en Digital Taskforce** for kunstig intelligens, der blandt andet skal håndtere juridiske barrierer for udnyttelse af kunstig intelligens med videre.
- **Etablere Nævn for Sundhedsapps**, der skal anbefale sundhedsapps, så borgere og sundhedspersoner får et bedre overblik og vejledning om apps af høj sundhedsfaglig kvalitet.

Regeringen vil desuden, at de nuværende datakilder og analysemiljøer via en national analyseplatform sikrer en koordineret, hurtig og sikker adgang til data på et analysemiljø efter brugerens eget valg.

Endvidere vil regeringen med lovforslag om ændring af sundhedsloven styrke rammerne for at sikre, at sundhedsdata er tilgængelige for forskere, sundhedspersoner, myndigheder og virksomheder på life science-området på en smidig og sikker måde. Regeringen vil desuden i regi af Digital Taskforce for kunstig intelligens håndtere blandt andet juridiske barrierer for udnyttelse af kunstig intelligens mv. for eksempel i relation til GDPR og AI-forordningen og om nødvendigt foreslå tilpasning af regler, lovgivning og organisering.

Initiativerne forventes, når de er implementerede, at kunne gøre Danmark internationalt førende i brugen af sundhedsdata ved at skabe en enklere og mere smidig adgang til data, muliggøre avancerede dataanalyser på tværs af datakilder og sikre høj datasikkerhed samt gennemsigtighed omkring databrug. Det vil betyde, at den nyeste viden og innovative behandlinger og teknologier kommer danske patienter til gavn.

Der er behov for et bredt fælles-offentligt og offentlig-privat samarbejde for at forløse potentialet i bedre brug af sundhedsdata til forskning og innovation. Regeringen vil derfor organisere arbejdet med bedre brug af sundhedsdata under National bestyrelse for digitalisering og data på sundheds- og ældreområdet. Regeringen vil desuden række ud til private fonde med henblik på at sikre et bredt samfundspartnerskab om bedre brug af sundhedsdata.

Regeringen ønsker også at indfri det uudnyttede potentiale i kunstig intelligens på sundhedsområdet med henblik på at høste gevinster til gavn for patienter, sundhedspersonale, life science-industrien, økonomi og forskning. Regeringen har allerede besluttet at nedsætte en digital taskforce, der skal gøre den offentlige sektor verdensførende i anvendelse af kunstig intelligens, og som blandt andet vil beskæftige sig med håndtering af juridiske barrierer for anvendelse og udbredelse af nye teknologier. Med strategien igangsættes yderligere en strategisk indsats, der skal accelerere anvendelsen af kunstig intelligens i sundhedsvæsenet til gavn for patienterne og sundhedspersonalet.

Regeringen vil:

- Udvikle og trinvist etablere ét kontaktpunkt for sundhedsdata og udvikle en national analyseplatform i et fælles-offentligt og offentlig-privat samarbejde, således at man som bruger kan ansøge om adgang til sundhedsdata fra alle relevante datakilder og dataansvarlige myndigheder ét sted. Ét kontaktpunkt for sundhedsdata forventes at kunne komme brugere til gavn trinvist fra 2025, mens en national analyseplatform kan udvikles frem mod 2027.
- Igangsætte et strategisk arbejde med henblik på større udbredelse af kunstig intelligens i sundhedsvæsenet.

Kapitel 3:

Bedre optag af innovation i sundhedsvæsenet

Danmark har i international sammenhæng et stærkt og robust sundhedsvæsen. Det skyldes blandt andet et stærkt, tillidsfuldt og gensidigt afhængigt offentlig-privat samarbejde mellem sundhedsvæsenet, forskningsmiljøer og life science-virksomheder. Samarbejdet er med til at tilbyde borgere og patienter effektive og innovative sundhedsløsninger, der bidrager til et sundt og langt liv med høj livskvalitet. Det gælder alt fra lægemidler, specialiseret medicinsk udstyr og digitale sundhedsløsninger, som bidrager til forebyggelse, diagnostik og nye behandlingsformer.

Men trods et stærkt fundament risikerer sundhedsvæsenet at slå revner. Både herhjemme og i mange andre lande står sundhedsvæsenet over for store udfordringer. Det skaber et stigende pres, at Danmark står over for en aldrende befolkning med flere behandlingskrævende tilstande og kroniske sygdomme samtidig med at der i fremtiden vil være færre i den erhvervsaktive alder til at varetage opgaverne i sundhedsvæsenet. Det kalder på mere innovationskraft i sundhedsvæsenet.

Heldigvis eksisterer der allerede masser af innovation takket være vores stærke life science-økosystem hvor virksomheder, forskningsmiljøer og initiativrige medarbejdere i sundhedsvæsenet arbejder på højtryk for at udvikle og afprøve nye løsninger og teknologier samt automatisere opgaver, hvor det giver mening. Det er løsninger, som kan forbedre patientbehandlingen og frigive tid til kerneopgaven. Der er imidlertid en række udfordringer og barrierer, som hæmmer udbredelsen af nye løsninger og datadrevne teknologier. Eksempelvis bærer den nuværende organisering og styring af indkøb og ibrugtagning af ny teknologi præg af manglende beslutnings- og eksekveringskraft samt tværgående og systematisk prioritering. Dertil er sundhedsområdet karakteriseret ved utilstrækkelige strukturer og incitament for udbredelse af nye løsninger. Derfor er det helt afgørende, at vi handler nu. Der er behov for, at vi sikrer hurtigere ibrugtagning og udbredelse af effektive sundhedsløsninger for at fremtidssikre sundhedsvæsenet. Løsninger, der på den ene side bidrager til bedre patientforløb og højere livskvalitet for den enkelte, og som samtidig aflaster sundhedsvæsenet og understøtter det nære, sammenhængende sundhedsvæsen tættere på borgerens hjem.

Strategisk pejlemærke

Danmark skal fremme adgangen til innovative, effektive og arbejdskraftfrigørende sundhedsløsninger og innovative lægemidler for at skabe bedre sundhed for borgere og fremtidssikre sundhedsvæsenet.

Indikator frem mod 2030

Danmark skal være blandt de lande i Europa, der hurtigst sikrer patienterne adgang til nye, effektive sundhedsløsninger (lægemidler og medicinsk udstyr), hvor der er dokumenteret og omkostnings-effektiv merværdi.

Eksempel: VIRTU Research Group udvikler banebrydende og effektiv ikke-medicinsk behandling i psykiatrien

VIRTU Research Group er en førende forskningsenhed, som udvikler virtual reality-baseret behandling i psykiatrien. Ved hjælp af teknologien kan patienter med psykiatriske lidelser få aktiveret virkelighedstro følelser, tanker og fysiologiske reaktioner i et kontrolleret og tilpasset miljø.

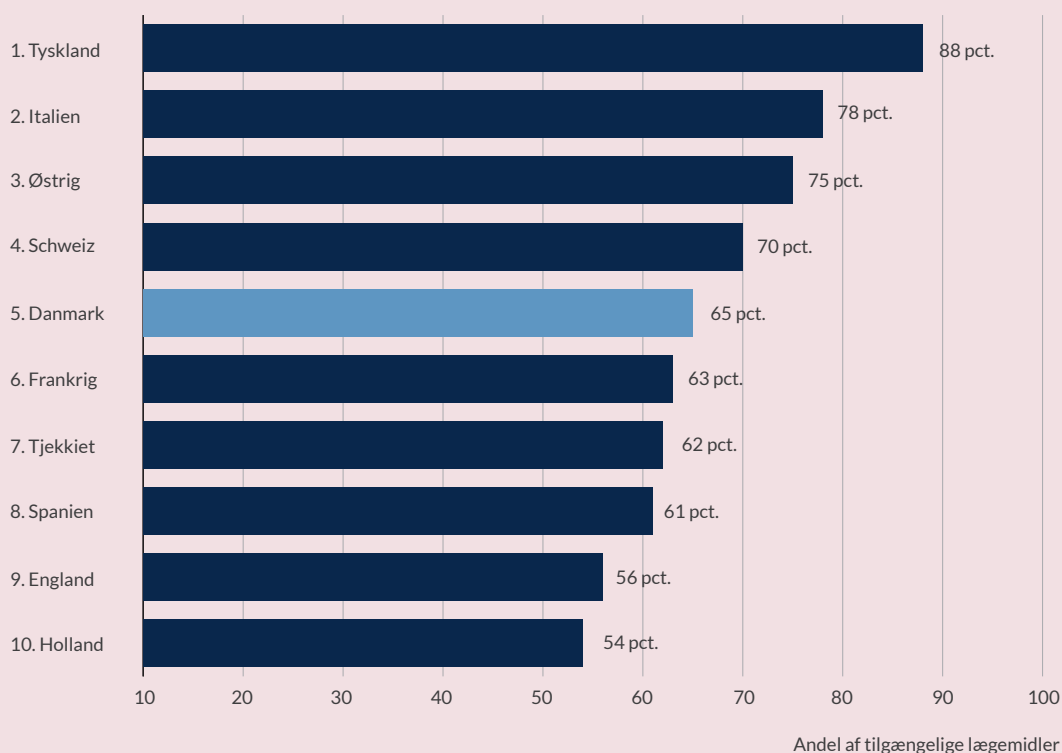
Denne individualiserede behandlingsform simulerer situationer, der er vanskelige at skabe i den virkelige verden, og giver mulighed for at eksponere patienter for frygtede situationer i trygge rammer. Resultaterne fra kortvarige behandlingsforløb med brug af virtual reality har indtil videre vist hurtig behandlingsrespons uden de bivirkninger, der typisk er forbundet med medicinsk behandling.

Figur 3.1

Indikator 3:

Top 10 europæiske lande med adgang til flest nye, innovative lægemidler, 2023

Note: Figuren angiver andelen af lægemidler, som der er fuld eller delvis adgang til, i landene i 2023 opgjort på baggrund af antallet af nye lægemidler, der har fået en europæisk markedsføringstilladelse fra 2019-2022. Tallene er opgjort den 5. januar 2024.

Kilde: IQVIA for EFPIA, Patients W.A.I.T. Indicator 2023 Survey, 2024.

Nyt Nationalt Center for Sundhedsinnovation

I sundhedsudspillet lægger regeringen op til at etablere et nyt Nationalt Center for Sundhedsinnovation, der skal styrke udviklingen og udbredelsen af innovative sundhedsløsninger, som kan forbedre patientbehandlingen og frigive tid hos sundhedspersonalet. Med centret ønsker regeringen at nedbryde barrierer for udbredelse af de gode sundhedsløsninger. Det skal understøtte, at borgere og sundhedspersonale får bedre adgang til innovative løsninger, der allerede er taget i brug et andet sted i landet og dermed bidrage til mere sammenhængende patientforløb og bedre behandling. Centret skal også understøtte sundhedsorganisationer og virksomheder i deres arbejde med at udvikle og afprøve innovative løsninger og igangsætte strategiske innovationsindsatser på tværs af området.

Centret foreslås forankret som et selvstændigt center i Digital Sundhed Danmark, sundhedsvæsenets nye nationale drifts- og udviklingsorganisation som ejes af kommuner, regioner og staten i fællesskab. Regeringen foreslår at afsætte 2 mia. kr. over de næste 10 år til investeringer i udbredelse af nye digitale løsninger i regi af Digital Sundhed Danmark og Nationalt Center for Sundhedsinnovation.

Men det handler også om at benytte de innovative og ofte arbejdskraftbesparende løsninger, vi allerede har, og udnytte potentialet i offentlig-private partnerskaber til at finde nye svar på sundhedsvæsenets udfordringer. Med sundhedsudspillet vil regeringen sætte skub i innovation og implementering af nye sundhedsløsninger. Derfor etableres der et nyt Nationalt Center for Sundhedsinnovation, som skal styrke udbredelse af innovative sundhedsløsninger og understøtte lokale innovationsindsatser på tværs af sundhedsvæsenet. Centret skal bidrage til mere sammenhængende patientforløb og bedre behandling.

Dertil er der i forlængelse af Aftale om regionernes økonomi for 2025 enighed om, at der er behov for en styrket national, tværgående innovationsindsats og behov for at sikre en stærkere understøttelse af udbredelse og implementering af arbejdskraftfrigørende løsninger i det danske sundhedsvæsen.

Danske patienter har en relativt god og hurtig adgang til nye, effektive lægemidler. Tilstedeværelsen af en stærk lægemiddelindustri og gode forskningsmiljøer er medvirkende til at gøre Danmark til et attraktivt land at afprøve og markedsføre innovative behandlinger i, selvom det danske marked er småt. I 2023 tog det i gennemsnit 169 dage for et nyt lægemiddel at blive tilgængeligt i Danmark fra godkendelse af lægemidlet. Danmark lå i toppen over lande i Europa med kortest tid til tilgængelighed. Fremover skal Danmark også ligge i top. Det skal selvfølgelig ske med øje for patientsikkerhed og for at sikre mest mulig sundhed for pengene.

Regeringen ønsker, at flere innovative og effektive sundhedsløsninger, lægemidler og medicinsk udstyr skaleres og udbredes på tværs af sundhedsvæsenet, så de kan gøre en forskel for patienterne og frigøre hænder i sundhedsvæsenet. Innovation og skalering heraf skal derfor være en kerneopgave, som sundhedsvæsenet måles og vurderes på – på lige fod med de tre kerneopgaver, som vi har i dag: Behandling, uddannelse og forskning. Derfor er der brug for rammer, der er med til at sikre, at skalering og implementering af både nye og eksisterende sundhedsløsninger prioriteres.

Med strategi for life science forbedrer vi derfor rammerne for, at Danmark kan øge implementeringen af arbejdskraftfrigørende sundhedsløsninger samt fremme adgangen til omkostningseffektive og innovative lægemidler for at skabe bedre sundhed for borgere og et fremtidsikkert sundhedsvæsen.

Det gør vi ved at:

- styrke implementering og skalering af omkostningseffektive og innovative sundhedsløsninger på tværs af sundhedsvæsenet
- fremme hurtig ibrugtagning af nye og omkostningseffektive lægemidler

Styrket implementering og skalering af innovative, effektive og arbejdskraftfrigørende sundhedsløsninger

I Danmark er vi gode til at udvikle innovative sundhedsløsninger i tæt offentlig-privat samarbejde mellem virksomheder og sundhedspersonale. Løsningerne bidrager til at give patienter og borgere bedre muligheder for forebyggelse, diagnostik og behandling og kan samtidig frigøre ressourcer i sundhedsvæsenet. Hertil er det tætte offentlig-private samarbejde og markedsadgangen på hjemmemarkedet et afgørende springbræt for, at virksomheder kan afsætte produkterne på internationale markeder.

Det gode offentlig-private samarbejde og vores tradition for at tænke nyt og tage innovative løsninger i brug skal vi blive endnu bedre til at udnytte. I dag ender for mange sundhedsløsninger mest som knopskydninger, som ikke bliver anvendt eller

skaleret bredt, selv om de har vist sig effektive og værdiskabende. Manglen på systematisk udbredelse af nye løsninger er u hensigtsmæssig, især når der aldrig før har været et større behov for at få implementeret løsninger, der kan forbedre patientbehandlingen og frigøre arbejdskraft i sundhedsvæsenet. Det betyder nemlig, at der ligger et urealiseret potentiale i teknologier, som patienter, sundhedspersonale og industrien går glip af.

For at sundhedssektoren skal indfri det arbejdskraftbesparende og kvalitetsforbedrende potentiale i nye teknologier, skal innovation være en kerneopgave i sundhedsvæsenet. Derfor er det afgørende, at vi får styrket implementering og skalering af innovative og effektive sundhedsløsninger. De innovative sundhedsløsninger skal

Nyt bemyndiget organ med fokus på innovativt medicinsk udstyr skal sikre effektiv adgang til fremtidens behandling

I april 2024 blev TÜV SÜD godkendt som bemyndiget organ i Danmark til certificering af medicinsk udstyr. I de seneste år har der ikke været et bemyndiget organ i Danmark til at certificere medicinsk udstyr efter den nye forordning om medicinsk udstyr (MDR).

Det bemyndigede organ i Danmark vil være en central aktør i det danske life science-økosystem ved at sikre hurtigere markedsadgang for medicovirksomhederne. Samtidig vil det øge den samlede kapacitet hos bemyndigede organer i EU, som har været under stort pres som følge af blandt andet øgede certificeringskrav til medicinsk udstyr og et lavt antal bemyndigede organer.

TÜV SÜD vil have særligt fokus på innovative løsninger som for eksempel software, cardio-, neuro- og ortopædisk-relateret udstyr og meget andet, som vil komme den danske medicoindustri, sundhedsvæsenet og ikke mindst patienterne til gavn.

Initiativer, som regeringen allerede har igangsat:

- **Styrkelse af udvikling og forskning i virtual reality-behandling** af patienter med alvorlige psykiatriske diagnoser i regi af Aftale om bedre psykiatri.
- **Styrkelse af det nationale digitale behandlingstilbud Internetpsykiatrien.dk**, en platform der faciliterer evidensbaseret digital terapi for let til moderat depression eller angst.
- **Afsat 500 mio. kr. til mere behandling i eget hjem** blandt andet gennem udstyr til borgere med KOL og diabetes, digitale tilbud til genoptræning og skærmbesøg i den kommunale sygepleje. Aftalen har til formål at forebygge unødvendige indlæggelser og nedbringe antallet af fysiske kontrolbesøg.
- **Igangsat et arbejde, som skal etablere nationale rammer for en systematisk skalering og implementering af arbejdskraftfrigørende løsninger** i det danske sundhedsvæsen (Aftale om Regionernes økonomi 2025).
- **Etablering af et Nyt Nationalt Center for Sundhedsinnovation.**

komme patienter og sundhedsvæsenet til gavn, for eksempel ved at øge den enkeltes livskvalitet, sikre behandling tæt på eget hjem og samtidig frigive ressourcer og arbejdskraft. Og vi skal skabe en bedre og mere struktureret markedsadgang i det danske sundhedsvæsen.

Det skal være let at indgå offentlig-private samarbejder og partnerskaber om for eksempel udvikling af nye produkter. Vi skal skabe bedre rammer for klinisk innovation, hvor life science-virksomheder og sundhedspersonale går sammen om at udvikle løsninger, som svarer på de konkrete udfordringer i sundhedsvæsenet. Nye sundhedsløsninger skal implementeres i bund, så de bliver en naturlig del af driften og hverdagen i sundhedsvæsenet. Og vi skal blive bedre til at skalere og udbrede de gode, eksisterende løsninger, som allerede har dokumenteret effekt – både på hospitaler og i kommuner.

Det vil også kræve, at vi som samfund har en mere helheds- og værdibaseret tilgang til investeringer i sundhed, som understøtter fokus på totaløkonomi, tværsektorielle gevinster og afledte effekter ved innovative sundhedsløsninger. Der er med andre ord behov for en flerstrengt indsats, hvor innovation står helt centralt i sundhedsvæsenet.

Regeringen vil derfor igangsætte et strategisk arbejde, der skal bidrage til opfølgningen på Life Science Rådets anbefaling om en sammenhængende struktur for systematisk udvikling, test, implementering og skalering af arbejdskraft-frigørende løsninger i tæt samarbejde med private virksomheder.

Regeringen vil:

- Etablere et sundhedsinnovationsindeks for at skabe overblik over, hvilke nye behandlingsformer og teknologier der tages i brug, hvor hurtigt de tages i brug, og hvor der evt. vurderes at være potentiale for yderligere indsatser. Indekset skal benchmarke det danske sundhedsvæsens evne til at optage innovation i forhold til sammenlignelige lande, hvor der er mulighed for det.
- Udarbejde analyse med henblik på at afdække muligheden for at opstille en national ramme til effektivvurdering af digitale innovative sundhedsløsninger med henblik på, at der på sigt skal sikres en mere struktureret proces på området for både sundhedsvæsenet og life science-virksomheder, end tilfældet er i dag.
- Videreudvikle den datadrevne model for værdibaseret indkøb, der blev igangsat og finansieret med strategi for life science 2021, samt sikre ensartet fortolkning af udbuds- og statsstøtteregler gennem øget kendskab til "best practice".
- Undersøge mulighederne for at etablere et Nationalt Center for Brugersamarbejde som en faglig platform for understøttelse af samarbejdet mellem brugere og sundhedssektorens aktører. Det kan for eksempel omhandle en platform, der forener brugerrepræsentanter, som er efterspurgt af sundhedssektoren, og give aktører adgang til konkret vejledning, facilitering og rekruttering, når en organisation ønsker at samarbejde med repræsentanter fra brugerperspektivet.
- I forlængelse af Aftale om regionernes økonomi for 2025 og sundhedsreformudspillet igangsætte et strategisk arbejde i Indenrigs- og Sundhedsministeriet, som skal etablere nationale rammer for en systematisk skalering og implementering af arbejdskraft-frigørende løsninger i det danske sundhedsvæsen.

Fremme adgang og hurtig ibrugtagning af innovative lægemidler

Det er afgørende, at patienter har hurtig adgang til de mest effektive og sikre behandlinger samtidig med, at vi sikrer mest mulig sundhed for pengene. I dag foregår der en hastig teknologisk og videnskabelig udvikling af mange nye og innovative behandlingsformer og teknologier, som rummer store potentialer. Det gælder blandt andet avancerede terapier (ATMP) såsom genterapi, celleterapi og vævsteknologier, der kan tilbyde potentielt helbredende behandling af alvorlige og sjældne sygdomme, hvor konventionelle lægemidler har haft begrænset effekt og krævet kontinuerlig behandling ofte med mange bivirkninger for patienterne.

Det anslås, at der er ca. 250 igangværende kliniske studier af unikke ATMP'er, der potentielt kan komme på markedet inden for det kommende årti, og Det Europæiske Lægemiddelagentur (EMA) forventer 10-20 ansøgninger årligt om markedsføringsgodkendelser for nye ATMP'er de næste fem år.

Danmark har gode forudsætninger for at kunne blive et foregangsland inden for både forskning, udvikling og ibrugtagning af ATMP i kraft af en stærk life science-industri og stærke faglige miljøer på hospitaler og universiteter inden for klinisk forskning og personlig medicin. De første ATMP'er er allerede taget i brug i det danske sundhedsvæsen, men der er en række udfordringer, som gør det vanskeligt at indfri de fulde potentialer, blandt andet regulatorisk kompleksitet, begrænset national organisering og koordinering på området, samt behov for investeringer i infrastruktur og nye samarbejdsmodeller mellem sundhedsvæsenet og virksomhederne.

Udfordringerne betyder blandt andet, at nogle virksomheder søger mod vores nabolande, som allerede har gennemført nationale initiativer for at

skabe gode rammevilkår. Det kan potentielt betyde, at danske patienters adgang til disse lægemidler kan blive forsinket.

Samtidig ses stigende medicinudgifter på særligt apoteksmedicin. Der er behov for tiltag, der kan sikre patienters adgang til effektive lægemidler. Et tiltag kan være at indføre alternative prismodeler for apoteksmedicin, som det allerede kendes fra hospitalsmedicin. Det kan for eksempel være aftaler, der håndterer økonomiske usikkerheder for samfundet, når et lægemiddel tages i brug, eller aftaler, hvor den endelige betaling afhænger af, om lægemidlet har den forventede effekt.

Det er vigtigt for regeringen at skabe fremtids-sikrede regulatoriske rammer for udvikling og godkendelse af nye, effektive lægemidler, som imødekommer patienternes behov, øger forsynings-sikkerheden for lægemidler og samtidig sikrer konkurrencedygtige vilkår for at tiltrække investeringer i forskning, udvikling og produktion af lægemidler i EU. Derfor arbejder regeringen også på EU-niveau for at fremme danske prioriteter i forbindelse med forhandlinger om revision af EU's lægemiddellovgivning.

ATMP'er

Avancerede terapier (ATMP'er) er genterapier, celle terapier samt vævsteknologier, der i høj grad er målrettet og tilpasset den enkelte patient.

For at understøtte udviklingen og gøre Danmark til en af de førende nationer inden for udvikling og ibrugtagning af innovative og effektive lægemidler vil regeringen igangsætte en flerstrengt strategisk indsats. Regeringen vil udvikle og ibrugtage ATMP'er gennem en styrket national indsats og understøtte det offentlig-private samarbejde. Dertil vil regeringen undersøge, om der kan være fordele ved at indføre alternative prismodeller for

apoteksmedicin og indføre mulighed for forhandling af konfidentielle prisaftaler på udvalgte apotekslægemidler ifm. tilskudsvurderingen. Tiltaget vil bidrage til, at patienterne får mulighed for at få tilskud til flere innovative lægemidler, samtidig med at der opnås mere sundhed for pengene.

Samlet set skal indsatsen styrke udviklingen af innovative lægemidler i Danmark.

Regeringen vil:

- Udarbejde en analyse, som skal afklare, om alternative prismodeller med fordel kan benyttes til at håndtere nogle af de usikkerheder, som begrænser patienters adgang til apotekslægemidler med henblik på at give patienterne øget og hurtigere adgang til nye omkostningseffektive lægemidler.
- Gennemføre en flerstrengt strategisk indsats for at fremme udvikling og ibrugtagning af effektive avancerede terapier (ATMP'er) ved at understøtte en national samarbejdsstruktur på tværs af sundhedsvæsenet, forskningsverden og lægemiddelindustrien, gennemføre analyser og pilotprojekter samt etablere styrket tidlig regulatorisk rådgivning hos Lægemiddelstyrelsen om udvikling og godkendelse af innovative lægemidler.

Regeringen vil derudover:

- Fremlægge lovforslag, der giver mulighed for, at Amgro i en afgrænset periode på 3 år kan forhandle konfidentielle rabatter på udvalgte lægemidler i tilskudssystemet under forudsætning af, at rabatterne vurderes at lede til lavere samlede regionale udgifter til tilskudsmedicin.
- Præsentere en ny ambitiøs strategi for personlig medicin, der skal understøtte patienters hurtige adgang til omkostningseffektiv behandling med de nye former for personlig medicin.

Kapitel 4:

Attraktive rammevilkår for produktion og flere udenlandske investeringer

Den geopolitiske udvikling skaber behov for et styrket fokus på, at Europa fastholder en industriel base inden for produktion af centrale styrkepositioner og teknologier med henblik på langsigtet forsynings-sikkerhed. Her er life science et af Danmarks absolut stærkeste kort.

I en tid med økonomisk usikkerhed er life science en konjunkturrobust sektor, der holder hånden under dansk økonomi, når dele af den øvrige industri er i tilbagegang. Gennem de seneste år har Danmark haft en positiv udvikling i industriproduktionen – også sammenlignet med andre lande. Fremgangen er især drevet af den massive vækst i life science-industrien. I de senere år har flere life science-virksomheder lagt betydelige investeringer i produktionsfaciliteter i Danmark. Det gælder både danske og udenlandske virksomheder. I 2023 var udlandets generelle investeringer i dansk life science ca. 70,4 mia. kr.

Den internationale konkurrence om life science-investeringer og produktionsvirksomheder er dog skærpet. Andre lande markerer sig på life science-området med målrettede industripolitiske

indsatser for at fremme deres position og tiltrækningsevne. Omvendt har placeringen og tiltrækningen af produktionsarbejdspladser i en dansk kontekst haft begrænset opmærksomhed de seneste årtier. Og trods life science-industriens massive vækst er Danmark fortsat blandt de lande i EU, hvor industriproduktionen fylder mindst som andel af BNP. Der er således et betydeligt potentiale for at udbygge og udvikle Danmark som grønt life science-produktionsland.

Med strategi for life science tager vi derfor de næste skridt for, at vi kan understøtte attraktive rammevilkår med henblik på at tiltrække mere life science-produktion og flere udenlandske investeringer.

Det gør vi ved at:

- gøre det nemmere og hurtigere at etablere produktion i Danmark
- styrke adgangen til kvalificeret arbejdskraft

Strategisk pejlemærke

Danmark skal understøtte attraktive rammevilkår med henblik på at tiltrække mere life science-produktion og flere udenlandske investeringer.

Indikator frem mod 2030

I 2030 skal life science-industriens produktionsaktiviteter og udenlandske investeringer i dansk life science ligge over niveauet i 2024, målt ved indeks over lægemiddelindustriens produktion samt udenlandske investeringer i dansk life science.

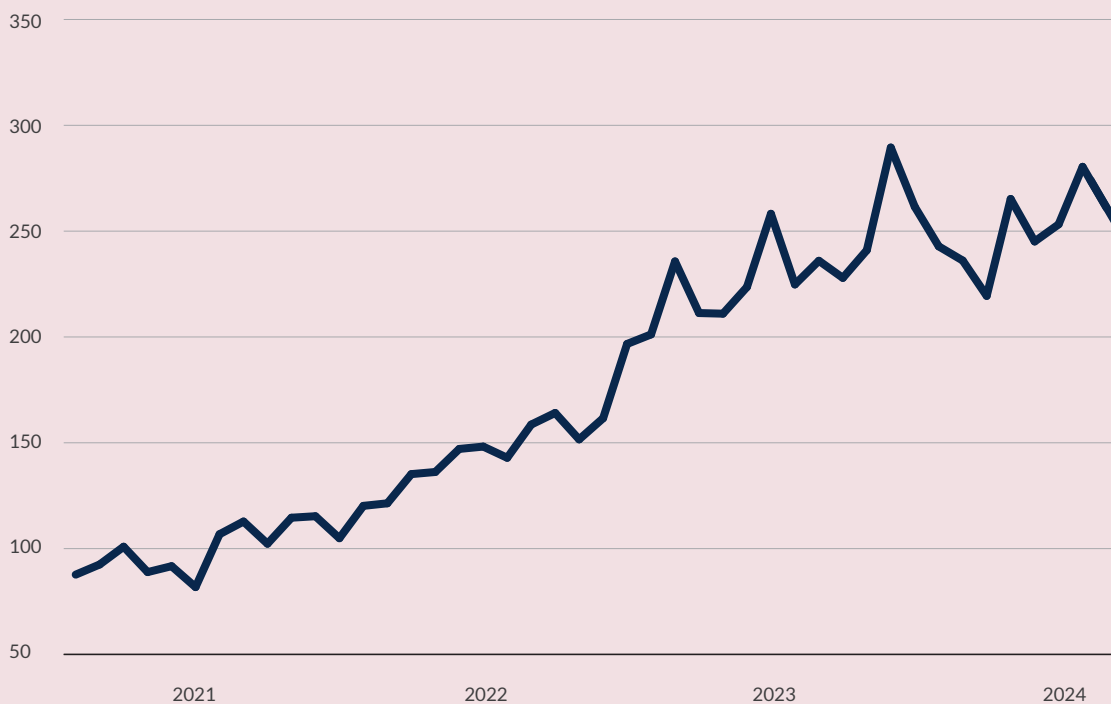
Figur 4.1

Indikator 4:**Lægemiddel-
industriens
produktion,
2021-2024**

Note: Tallene i figuren er sæson-korrigerede. Tallene er beregnet som indeks med produktionen i 2021 som indeks 100.

Kilde: Danmarks Statistik, 2024.

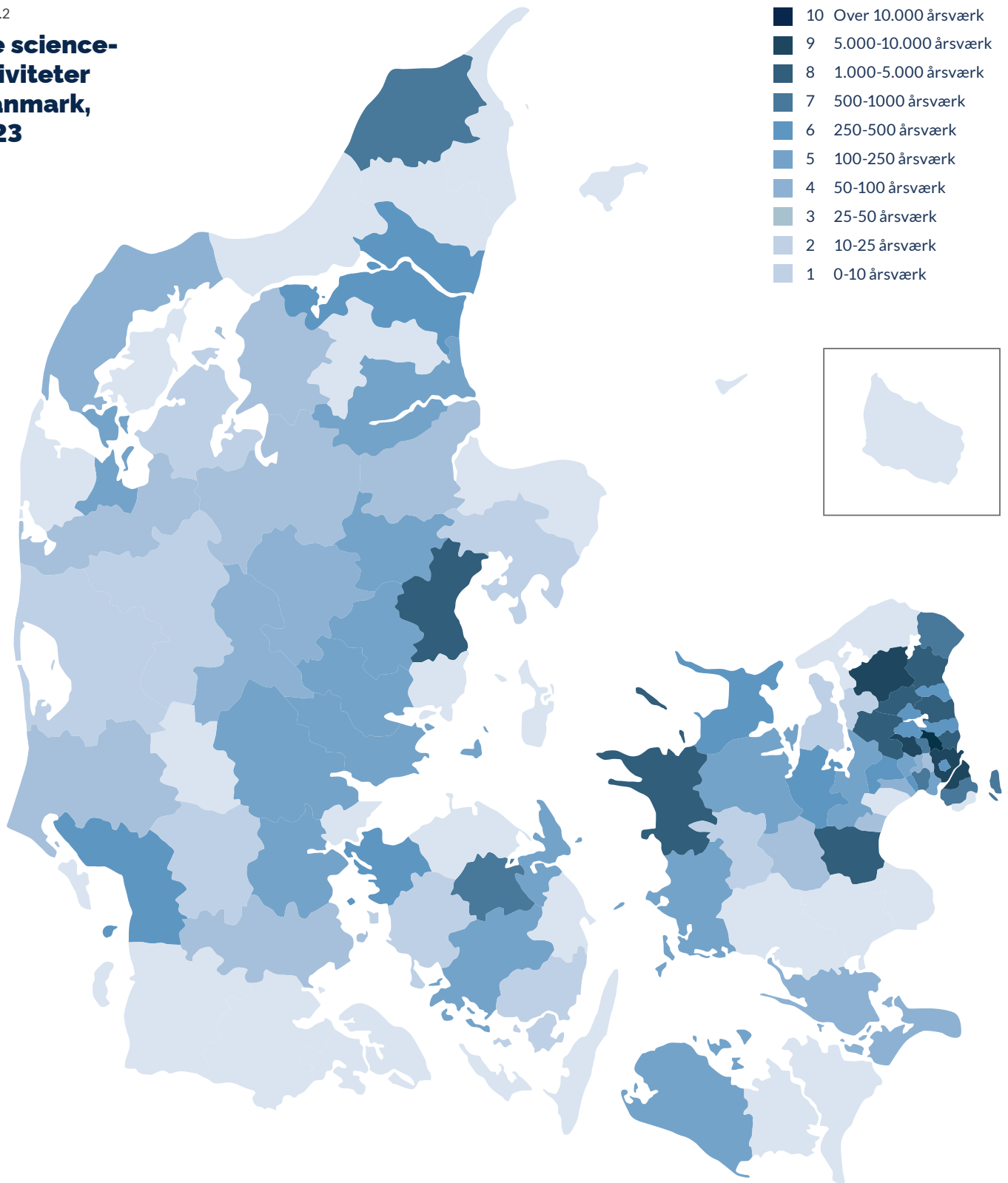
Indeks (2021 = 100)

Figur 4.2

Life science-aktiviteter i Danmark, 2023

Nemmere og hurtigere etablering af produktion i Danmark

Danmark har en lang tradition for et tæt og tillidsfuldt samarbejde på tværs af offentlige og private aktører. Vores myndigheder er stabile, transparente og dialog søgende. Vi har en velfungerende infrastruktur, et stærkt uddannelsessystem og et attraktivt arbejdsmarked. Vores arbejdsstyrke er fleksibel, og vores medarbejdere er dygtige og velkvalificerede.

Vi er i Danmark frontløber i industrielle symbioser, hvor der gennem en cirkulær tilgang til produktion skabes grønne synergier på tværs af virksomheder, som udnytter hinandens overskydende ressourcer. Og hvor offentlig-private samarbejdsprojekter om for eksempel udnyttelse af overskudsvarme skaber en lokal og regional merværdi, der kommer den enkelte borger til gode. Det tætte samarbejde

mellem offentlige og private virksomheder, kommuner, regioner, uddannelsesinstitutioner, lokale forsyningsselskaber mv. er et vigtigt konkurrenceparameter, hvor vi i Danmark er foran.

Alt dette gør Danmark til et attraktivt sted for virksomheder at placere forsknings- og produktionsinvesteringer inden for life science. Det momentum skal vi udbygge og udvikle. For at kunne udfolde dette potentiale er der behov for at tage hånd om de udfordringer som produktionsvirksomheder står over for i dag.

Flere lande arbejder aktivt på at skabe gode rammevilkår for life science-produktion. I den forbindelse hindres flere produktionsvirksomheder af, at vores nuværende rammer ikke er gearret til at følge med

Virksomheder oplever et ufleksibelt og bureaukratisk system med lange sagsbehandlingstider, hvor det i dag kan kræve op mod 20 forskellige myndighedstilladelser fra både stat og kommune for at udvide eller etablere produktion.

udviklingen på life science-området. Det gælder helt lavpraktisk i forhold til hurtigt at kunne sikre, at der er et tilstrækkeligt sammenhængende areal, hvor der kan bygges nye eller udvides eksisterende produktionsanlæg, og at den omkringliggende infrastruktur, herunder forsyning af energi, vand og transport, er egnet til life science-produktion.

Samtidig oplever virksomheder et ufleksibelt og bureaukratisk system med lange sagsbehandlings-tider, hvor det i dag kan kræve op mod 20 forskellige myndighedstilladelser fra både stat og kommune for at udvide eller etablere produktion. Det hæmmer hurtig og effektiv etablering af produktionsfaciliteter i Danmark og svækker vores konkurrencekraft på den internationale scene i forhold til tiltrækning af produktionsinvesteringer fra både danske og

udenlandske virksomheder. Derfor vil regeringen i tæt samarbejde med interesserede kommuner udpege nye industri-parker forbeholdt produktions-erhverv og oprette en one-stop-shop for produktionsvirksomheder i Erhvervsstyrelsen. Regeringen vil således rulle den røde løber ud for produktionsvirksomheder i Danmark.

Regeringen har allerede udstedt ændringer af drikkevandsbekendtgørelsen og en ny bekendtgørelse om afsaltning af havvand til drikkevand, som skal bidrage til, at produktionsvirksomheder kan få bedre adgang til vand til lægemiddelproduktion. Regeringen vil afsøge, om der er behov for yderligere tiltag, da adgangen til vand er et afgørende parameter for placering af life science-produktion.

Regeringen vil:

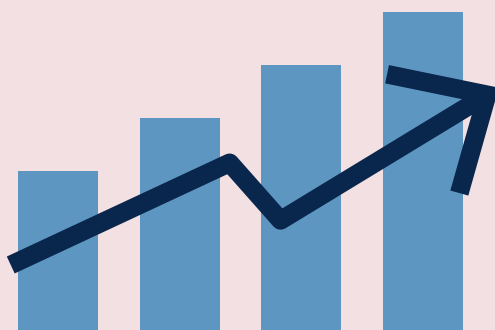
- Udpege nye industri-parker forbeholdt produktionserhverv, herunder life science-virksomheder, for at sikre egnede arealer med adgang til den nødvendige erhvervsmæssige infrastruktur, herunder blandt andet el, vand, transport og afledning af spildevand.
- Oprette en one-stop-shop for produktionsvirksomheder, der skal bidrage til at sikre en hurtigere og smidigere myndighedsproces ved etablering og udvidelse af produktionsfaciliteter.
- Arbejde for at tiltrække flere udenlandske investeringer inden for blandt andet forskning og udvikling, kliniske studier og produktion gennem en styrket indsats i udlandet, herunder via markedsføring af one-stop-shop for tilladelser til produktionsvirksomheder og af industri-parker.
- Afsøge mulighederne for bedre anvendelse af vand, herunder blandt andet genbrug af vand i farmaceutisk produktion, med det formål at mindske trækket på grundvandet samt at sikre gode og konkurrencedygtige rammevilkår for tiltrækning og fastholdelse af lægemiddelproduktion i Danmark.

Kvalificeret arbejdskraft er en forudsætning for vækst og udvikling

I lyset af industriens store vækst og de markante investeringer i life science-produktion herhjemme ventes udviklingen i efterspørgslen efter medarbejdere at fortsætte med at stige de kommende år. Manglende adgang til tilstrækkelig kvalificeret arbejdskraft kan derfor risikere at udgøre en væsentlig barriere for udnyttelse af industriens store vækspotentiale. Life science-virksomheder oplever store udfordringer med adgang til arbejdskraft i Danmark. Dog er beskæftigelsen i life science-industrien vokset markant de seneste år med en stigning på 43 pct. fra 2010 til 2021.

Adgang til kvalificeret arbejdskraft kræver et vedholdende fokus på at sikre, at der er uddannelses-tilbud, der imødekommer efterspørgslen i life science-industrien. Det indebærer blandt andet, at

der er et tilstrækkeligt antal uddannelsespladser på relevante uddannelser, udvikling af danske talenter inden for life science samt gode muligheder for om- og opkvalificering af medarbejdere gennem videre- og efteruddannelse. Et andet greb til rekruttering af medarbejdere kan være at tiltrække talenter uden for Danmarks grænser på en målrettet og balanceret måde. I juni 2023 indgik regeringen en bred aftale om Rammerne for reform af universitetsuddannelserne i Danmark. Med den kommende reform etableres et nyt uddannelseslandskab for universiteterne, hvor der blandt andet introduceres nye typer af kandidatuddannelser med et tydeligere arbejdsmarkedssigte, som giver de studerende gode muligheder for at afprøve deres faglige og teoretiske viden i praksis.

43 pct.

Beskæftigelsen i life science-industrien er steget 43 pct. fra 2010 til 2021.

Kilde: Danmarks Statistik.

Initiativer, som regeringen allerede har igangsat:

- **Styrkelse af adgangen til kvalificeret arbejdskraft** i regi af Aftalen om Rammerne for reform af universitetsuddannelserne i Danmark.
- **Undtagelse fra kravet om dansk bankkonto** for udenlandske arbejdstagere med opholdstilladelse efter forskerordningen og fast track-ordningens almindelige beløbsspor, forskerspor, uddannelsesspor og kortidsspor samt forlængelse af fristen fra 90 dage til 180 dage for opfyldelse af bankkontokravet for udenlandske arbejdstagere, der er omfattet af erhvervsordninger, hvor kravet stadig gælder.
- **Ændring af reglerne således, at visse udlandsdanskere, der har etableret sig i udlandet, kan få familie med til Danmark** på samme lempelige vilkår som udenlandske arbejdstagere.
- **Udvidelse af jobskiftereglen**, så den også omfatter skift i erhvervsordning under et igangværende ansættelsesforhold, samt skabe mulighed for at forlænge korttidsophold efter fast track-ordningen.
- **Fortsat sikring af hurtigere og mere effektiv sagsbehandling** i Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI), der har sænket den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for førstegangsansøgninger på flere erhvervsordninger.

Det er med Aftale om Iværksætterpakken aftalt at:

- **Udvide medarbejderaktieordningen for nye, mindre virksomheder** til at omfatte flere SMV'er samt og afskaffe grænsen for, hvor stor en andel af lønnen, som virksomheder kan tilbyde som indkomstskattefrie medarbejderaktier, og erstatte det med et krav om en grundløn til medarbejderne. Derudover skal det undersøges, om det er muligt at give ikke-børsnoterede virksomheder et retskrav på at anvende en skematisk værdiansættelse for medarbejderaktier, når de anvender de øvrige regler for tildeling af indkomstskattefrie medarbejderaktier. Initiativet skal godkendes af EU-Kommissionen med henblik på, at det kan få virkning for tildeling af medarbejderaktier fra og med den 1. januar 2026.
- **Lemme lønkravet for nøglemedarbejdere i bruttoskatteordningen med 15.000 kr.** fra 75.100 (2024-niveau) til ca. 60.000 kr. om måneden. Det skal gøre det lettere for danske virksomheder, herunder iværksættervirksomheder, at tiltrække fremtrædende, internationale nøglemedarbejdere (højtlønnede medarbejdere), fordi disse kan opnå gunstige skattemæssige vilkår. Initiativet skal have virkning fra og med indkomståret 2026.

Med aftalen kan universiteterne oprette yderligere 1.100 engelsksprogede studiepladser på kandidatuddannelserne årligt i 2024-2028 og 2.500 studiepladser årligt fra 2029 inden for områder, hvor der er en høj efterspørgsel efter arbejdskraft. Endvidere er der en ambition om, at 20 pct. af de kandidatstuderende fremover skal tage deres uddannelse som en fleksibel erhvervs kandidatuddannelse, og at internationale studerende skal udgøre op mod halvdelen af de erhvervs kandidatstuderende.

Som led i udbredelsen af nye fleksible erhvervs kandidatuddannelser, hvor studerende uddanner sig sideløbende med relevant beskæftigelse, lægges der også op til at etablere konkrete samarbejder målrettet forskellige sektorer, herunder eksempelvis life science, hvor virksomheder og universiteter går sammen om at udvikle og udbyde fleksible erhvervs kandidatforløb med udgangspunkt i de studerendes og virksomhedernes behov.

Endvidere har regeringen allerede iværksat en lang række tiltag, som skal bidrage til at lette virksomhedernes adgang til udenlandsk arbejdskraft, så

længe ledigheden er lav, og gøre det mere enkelt for udenlandske medarbejdere at benytte erhvervsordningerne. Samtidig skal mindre bureaukrati og større fleksibilitet bidrage til, at virksomheder i Danmark kan tiltrække den nødvendige kvalificerede arbejdskraft. Det er en nøglekomponent for succes i dansk life science og ambitionen om at udvikle og udbygge Danmark som hjemsted for grøn life science-produktion.

Regeringen ønsker med life science-strategien at skabe endnu bedre rammer for danske virksomheders adgang til kvalificeret arbejdskraft i fremtiden. Regeringen lægger derfor konkret op til i endnu højere grad at understøtte og skabe gode rammer for udviklingen af forsknings- og iværksættertalenter inden for life science. For Danmark skal være helt i front i forhold til at omsætte gode idéer fra forskningsverden til vækst, virksomheder og nye løsninger på nationale og globale udfordringer.

Regeringen vil:

- Indføre en model for en branchedifferentiering af kravet om særskilt arbejdstilladelse til medfølgende familie, der arbejder i samme koncern, således at medfølgende familie til udenlandske medarbejdere i life science-industrien får mulighed for at have en ugentlig arbejdstid på ned til 20 timer. I dag stilles der krav om en ugentlig arbejdstid på minimum 30 timer på tværs af alle brancher.
- Etablere en international elitesommerskole inden for udvalgte forskningsområder inden for life science, der skal udvikle danske talenter og opbygge internationale netværk.

Kapitel 5:

Internationalt samarbejde og sundhedsdiplomati

Life science-industrien befinder sig i en ny geopolitisk virkelighed. Åbenhed, stabilitet og samhandel viger for globale spændinger, usikkerhed og øget regionalisering. Markedsadgang bliver mere kompleks, globale forsyningskæder kommer under pres, og den internationale konkurrence om rammevilkår og investeringer skærpes.

Den geopolitiske udvikling udfordrer den europæiske konkurrenceevne og sætter fornyet fokus på industri- og sundhedspolitik. Samtidig sker der en stigende grad af regulering og lovgivning på EU-niveau, ligesom EU indtager en stadig større rolle på sundhedsområdet, hvilket også har erhvervs-politiske konsekvenser.

De globale tendenser har også stor betydning for det danske hjemmemarked og for life science-industriens muligheder for at understøtte løsninger af de globale sundhedsudfordringer, såsom kroniske sygdomme, psykiske lidelser, infektionssygdomme og antibiotikaresistens. Stærke internationale relationer og rammevilkår er derfor vigtigere end nogensinde. Med en lille, åben økonomi er det afgørende at have fokus på Danmarks kritiske afhængigheder samtidig med, at vi skal fastholde en høj konkurrenceevne og værne om frihandel og åbne markeder. Hertil kommer, at life science er blevet en strategisk vigtig industri globalt, som en række nationer og regioner investerer kraftigt i.

Strategiske pejlemærker

Danmark skal via et fokuseret sundhedsdiplomati og myndighedssamarbejde fortsat indtage en aktiv international rolle for at løse globale sundhedsudfordringer og understøtte eksport af danske sundhedsløsninger.

Danmark skal være en stærk aktør i EU for at understøtte Europa som en attraktiv life science-region og sikre Danmarks life science-sektor konkurrencedygtige regulatoriske rammevilkår.

Indikatorer frem mod 2030

Styrkede eksportforudsætninger på de danske fokusmarkeder (Tyskland, Storbritannien, USA, Frankrig, Japan, Sydkorea, Norge og Canada) skal bidrage til øget eksport, og derved at dansk life science-eksport når 350 mia. kr. i 2030.

De fælleseuropæiske rammevilkår skal i endnu højere grad bidrage til at understøtte virksomhedernes investeringer i forskning og udvikling i den europæiske life science-industri, ligesom det er tilfældet i USA.

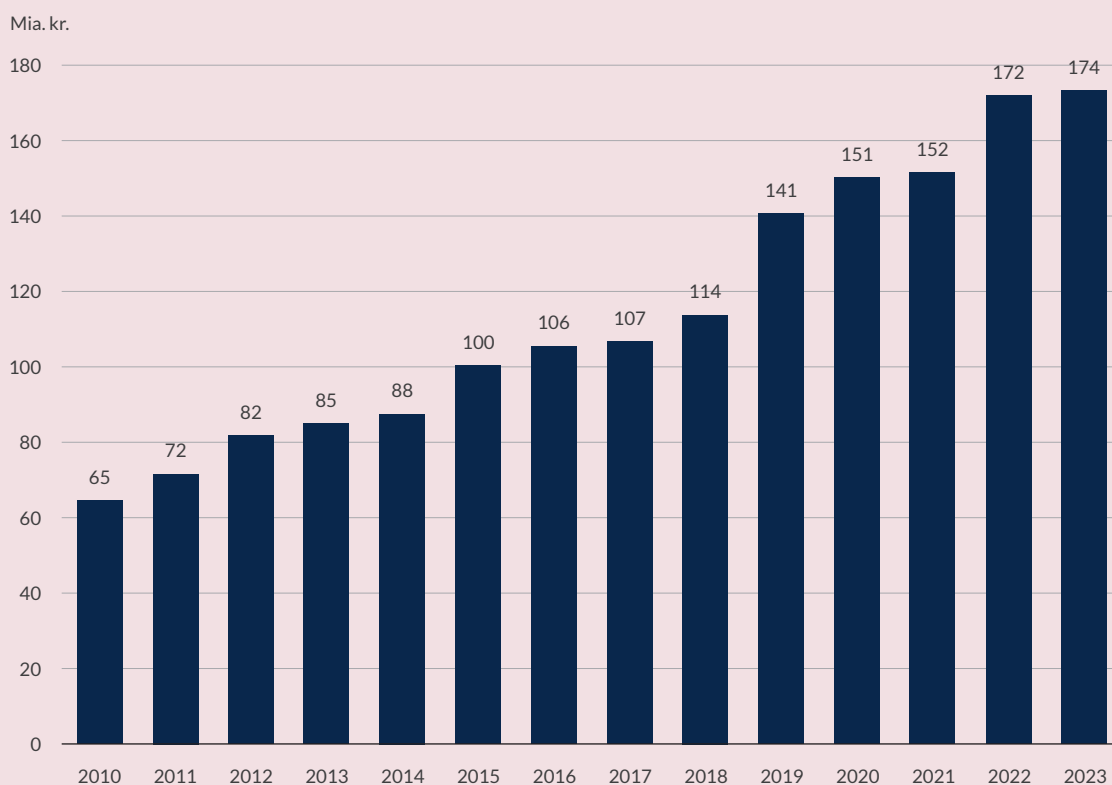

Figur 5.1

Indikator 5:**Eksport af danske life science-produkter, 2023**

Note: Eksportopgørelsen baserer sig på grænsepassageprincippet, dvs. den eksport, der krydser den danske grænse. Danmarks Statistik har revideret eksporttallene i 2024. Tallene stemmer derfor ikke direkte overens med eksporttallene i Erhvervsministeriets udgivelse Life science-industriens økonomiske fodaftryk fra 2023.

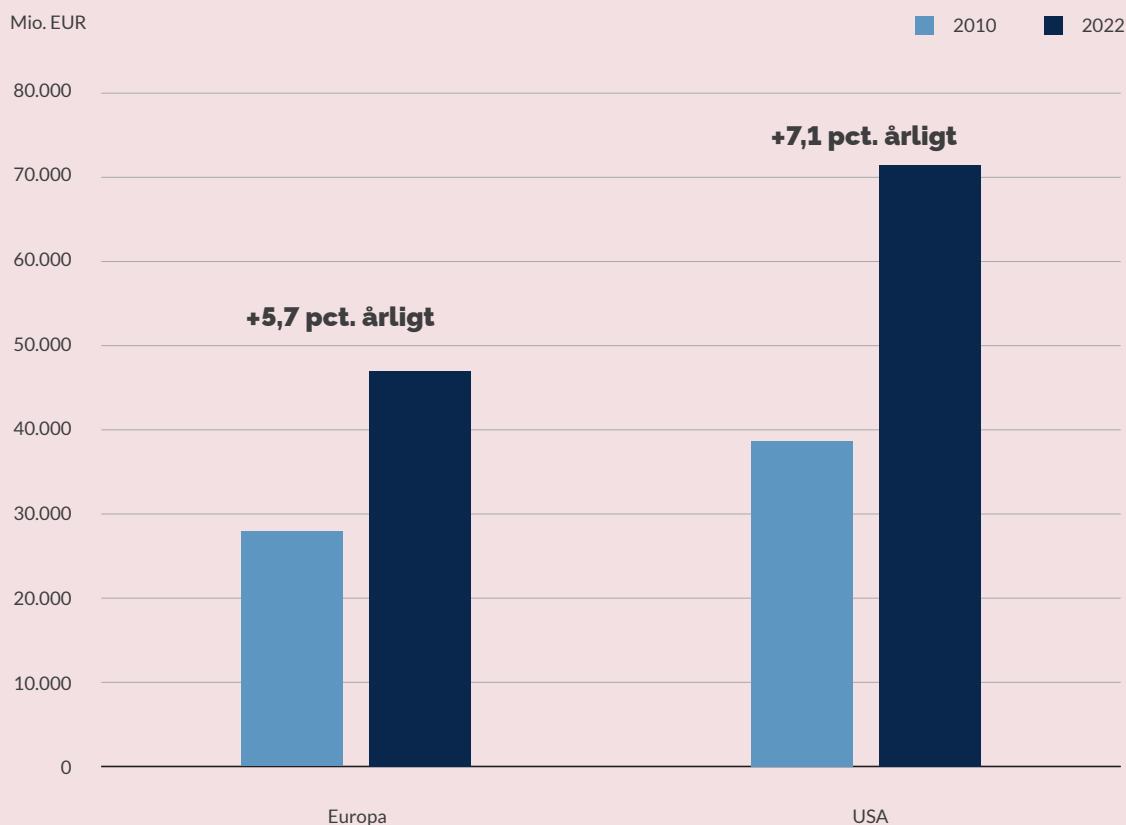
Kilde: Erhvervsministeriet pba. Danmarks Statistik, 2024.

Figur 5.2

Indikator 6:**Udvikling i FoU-investeringer i lægemiddel-sektoren i Europa og USA, 2010 og 2022**

Kilde: Efpia, The Pharmaceutical Industry in Figures, 2024.

Eksporten af danske life science-produkter var ca. 174 mia. kr. i 2023. Hertil kommer den eksport, der ikke krydser den danske grænse, dvs. salget af de varer, som produceres af danske virksomheder i udlandet og sælges i udlandet. For life science-industrien estimeres denne eksport til at være vokset fra 55,7 mia. kr. i 2022 til hele 107,7 mia. kr. i 2023. Adgangen til de internationale markeder er afgørende for vækst inden for life science-industrien. For at Danmark kan indfri ambitionen om at blive en førende life science-nation i Europa og realisere eksportpotentialet, er det vigtigt, at den samlede internationale indsats målrettes, styrkes og koordineres, så Danmark er en stærk aktør, både i EU og i verden.

Med Aftale om strategi for life science af maj 2021 har Danmark etableret sundhedsdiplomati og myndighedssamarbejde med udsendte rådgivere til fokusmarkederne: Tyskland, Storbritannien, USA, Frankrig, Japan, Sydkorea, Norge og Canada.

Hertil kommer indsatsen i de lande, hvor Danmark har udsendte sektorrådgivere fra det bistandsfinansierede myndighedssamarbejde, som er Vietnam, Kina, Indien, Mexico og Brasilien. Formålet med det bistandsfinansierede myndighedssamarbejde er at opbygge kapacitet og rammevilkår, der modvirker

klimateforandring og fremmer bæredygtig vækst, social udvikling og god forvaltning, etablerer netværk og på sigt åbner døre for danske virksomheder. De danske innovationscentre - Innovation Centre Denmark - sikrer herudover videnshjemtag og adgang til internationale innovationshubs og verdensførende forskningsmiljøer, mens Invest in Denmark tiltrækker udenlandske investeringer i Danmark og skaber dermed vækst og danske jobs.

Med strategi for life science tager vi nye skridt, der skal sikre, at Danmark via et fokuseret sundhedsdiplomati og myndighedssamarbejde fortsat skal indtage en aktiv international rolle for at løse globale sundhedsudfordringer og understøtte eksport af danske sundhedsløsninger. Ligesom Danmark skal være en stærk aktør i EU for at understøtte Europa som en attraktiv life science-region via konkurrencedygtige regulatoriske rammevilkår.

Det gør vi ved at:

- styrke det internationale myndighedssamarbejde, sundhedsdiplomati og eksportfremme
- styrke den danske interessevaretagelse i EU og internationalt

Styrke det internationale myndighedssamarbejde, sundhedsdiplomati og eksportfremme

Selvom eksporten af innovative, danske sundheds-løsninger aldrig har været større, oplever mange virksomheder barrierer, som kan besværliggøre adgangen til de globale markeder. Samtidig ses en tendens, hvor Danmarks vigtigste eksportmarkeder i stigende grad præges af stærk konkurrence og stadigt mere uforudsigelige og komplekse vilkår.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet og Udenrigsministeriet har opbygget bilaterale myndighedssamarbejder med højindkomstlandene Tyskland, Storbritannien, USA, Frankrig, Japan, Sydkorea, Norge og Canada med henblik på at fremme dansk eksport ved at løfte markedsbarrierer og etablere samarbejde med lokale myndigheder i disse otte markeder.

Det er centralt for at øge dansk eksport, at Danmarks bilaterale myndighedssamarbejde og sundhedsdiplomati styrkes og målrettes, så det i endnu højere grad understøtter de områder, hvor dansk life science-industri har styrkepositioner, bidrager til forbedrede rammevilkår for danske virksomheder og øget efterspørgsel efter danske løsninger. Dette kræver en fokuseret og koordineret indsats fra de udsendte sundhedsdiplomater og deres kolleger i de danske ambassader og fra de involverede danske sundhedsmyndigheder.

Det kræver også en styrket dialog med life science-industrien. En strategisk og gennemsigtig tilrettelæggelse af myndighedssamarbejdet i de enkelte

Sundhedsdiplomati baner vejen for bedre patientbehandling og adgang til nye markeder for danske virksomheder

Et stærkt dansk sundhedsdiplomati og internationalt myndighedssamarbejde er vigtige forudsætninger for at fremme dansk eksport og sikre, at danske sundhedsløsninger bidrager til at gøre en forskel for patienter i hele verden. Siden den seneste life science-strategi fra 2021 har sundhedsdiplomati blandt andet banet vejen for:

1. En målrettet offentlig-privat indsats for at prioritere indsatsen mod depression og selvmord i Sydkorea har bidraget til konkrete ændringer i koreansk lovgivning. Lovændringerne betyder, at flere koreanere nu har adgang til medicinsk behandling for depression, og danske lægemiddelvirksomheder kan øge eksporten til Korea.
2. Udenrigsministeriet har med udmøntningen af den tidligere life science-strategi haft et styrket fokus på at tiltrække vaccineaktiviteter til Danmark. I forlængelse heraf er der blevet etableret et samarbejde mellem Trial Nation, Innovation Center Denmark i Boston og Invest in Denmark, der har ført til, at Moderna har investeret i Danmark ved udførelsen af to vaccinstudier inden for RSV og influenza.
3. Det danske myndighedssamarbejde i Storbritannien har været med til at sikre etableringen af UK-DK Medtech Innovation Collaborative, et klinisk-orienteret og innovativt acceleratorprogram med ophæng i sundhedspolitiske prioriteter. Myndighedssamarbejdet har givet danske virksomheder mulighed for at fremvise deres innovative teknologier, hvilket har ført til konkrete SMV-eksportordrer og fremmet innovative løsninger til britiske patienter.

lande, kombineret med styrket offentlig-privat dialog, skal bidrage til at sikre en sammenhængende indsats, der adresserer de vigtigste udfordringer og udnytter potentialer på de enkelte markeder.

Det er centralt også at have fokus på fastholdelse og tiltrækning af udenlandske virksomheder og investeringer, da de yder et vigtigt bidrag til dansk økonomi. Derudover bringer de udenlandske virksomheder ny viden, innovation og teknologi til life science-sektoren. De udenlandske virksomheder er derfor med til at sikre, at Danmark forbliver førende i udviklingen af fremtidens life science teknologier og løsninger.

Parallelt skal den strategiske markedsføringsindsats af danske sundhedsløsninger styrkes. Opgaven med et stærkere forankret udstillingsvindue for danske sundhedsløsninger i forhold til udlandet er en fælles offentlig-privat opgave, som i dag varetages af det offentlig-private markedsføringskonsortium Healthcare Denmark i tæt samarbejde med sundhedsmyndigheder og sundhedsvæsen.

Healthcare Denmark

Markedsføringskonsortiet Healthcare Denmark blev oprettet i 2012 med det formål at skabe en international indgang til ekspertise og innovation inden for den danske sundheds- og life science-sektor. Healthcare Denmark organiserer blandt andet delegationsbesøg fra udlandet, og deres partnere er Erhvervsministeriet, Udenrigsministeriet, Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Danske Regioner, virksomheder, erhvervsorganisationer og forskningsinstitutioner.

Målsætninger og fokusområder for sundhedsdiplomati og myndighedssamarbejde

Sundhedsdiplomati og myndighedssamarbejdet har følgende målsætninger:

- Styrkede rammevilkår for dansk life science
- Øget optag af international best practice hos danske myndigheder
- Øget eksport, udenlandske investeringer og beskæftigelse i den danske life science-sektor
- Stærke og langvarige alliancer med sundhedsmyndigheder i prioritetslande

Indsatsen målrettes inden for fem fokusområder:

1. Regulering af lægemidler og medicinsk udstyr
2. Sundhedsinnovation og data
3. Fremtidens sundhedsvæsen
4. Bæredygtighed og nye sundhedstrusler
5. Forebyggelse og behandling af ikke-smitsomme sygdomme

Inden for hvert af disse fokusområder vil de danske styrkepositioner blive bragt i spil gennem fagligt samarbejde med søstermyndigheder, gensidige delegationsbesøg og deltagelse i offentlig-private events med inddragelse af danske virksomheder, såsom symposier, rundbordsarrangementer mv. Det kræver en fokuseret og koordineret indsats fra de udsendte sundhedsdiplomater og de involverede myndigheder og en tæt dialog med life science-industrien. Herved sikres også sammenhæng mellem myndighedssamarbejdet og de øvrige danske indsatser, herunder Trade Council's eksportfremmeindsats, forsknings- og innovationsfremme samt Invest in Denmark's tiltag for at tiltrække life science-investeringer til Danmark.

Regeringen vil:

- Styrke og målrette det bilaterale myndighedssamarbejde og sundhedsdiplomati gennem en strategisk tilgang i samarbejdet med sundhedsmyndigheder og beslutningstagere i prioriterede lande og på områder, hvor der er størst værdi for dansk life science og for myndighederne.
- Fastholde og tiltrække udenlandske investeringer inden for life science, blandt andet via myndighedsindsatsen i Invest in Denmark.
- Øge virksomhedsinddragelsen i det offentlig-private samarbejde om eksport og investeringer, blandt andet i regi af Partnerskabsforum for international sundhed og life science etableret primo 2023.
- Styrke markedsføringsindsatsen af dansk life science via en opprioritering af det offentlig-private markedsføringskonsortium Healthcare Denmark med tilsvarende privat medfinansiering med henblik på blandt andet at etablere et nyt besøgscenter med fokus på blandt andet klinisk forskning og kronisk sygdom i Innovation District Copenhagen samt samarbejde om en international, årlig life science-kongres i Danmark.

Styrke den danske interessevaretagelse i EU og internationalt

Life science-virksomhedernes vilkår fastsættes i stigende grad af regulering fra EU, hvor en øget lov- og reguleringsmæssig kompleksitet kan være en væsentlig udfordring for danske og europæiske life science-virksomheders internationale konkurrenceevne, innovation, udvikling, produktion og markedsføring af lægemidler og medicinsk udstyr. Danmark skal derfor arbejde aktivt for, at det forbliver attraktivt for danske og europæiske life science-virksomheder at placere sine aktiviteter i EU.

Det betyder, at Danmarks engagement i EU og det internationale samarbejde med henblik på at styrke virksomhedernes rammevilkår og internationale markedsadgang er vigtigere end nogensinde før såfremt den danske styrkeposition inden for life

science skal opretholdes og udbygges i årene frem mod 2030. Samtidig stiller det øgede krav til de danske myndigheder om at sikre de rette rammevilkår og regulatoriske processer i det europæiske myndighedssamarbejde.

For at varetage danske interesser bedst muligt i de tværgående erhvervs- og sundhedspolitiske dagsordener, prioriteres en endnu tættere dialog med relevante interessenter fra life science-industrien i Danmark samt en styrket tværministeriel koordinering mellem Erhvervsministeriet, Udenrigsministeriet og Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Derudover vil regeringen i forbindelse med det kommende EU-formandskab arbejde for at fremme en helhedsorienteret tilgang til life science industriens

Aktuelle EU-dagsordener inden for life science, sundhed og industripolitik omfatter blandt andet:

- Revision af EU's lægemiddellovgivning
- Antimikrobiel resistens
- EU Life Science Strategy
- Critical Medicines Act
- Health Emergency Preparedness and Response (HERA)
- Patentpakken
- Biotech / biomanufacturing
- Health Technology Assessment (HTA) inkl. Joint Clinical Assessments (JCA)
- Implementering og revision af forordningerne for medicinsk udstyr (MDR) og in vitrodiagnostik (IVDR)
- Implementering af forordning vedrørende European Health Data Space (EHDS).

vilkår i EU med udgangspunkt i danske erfaringer med en klar kobling mellem en robust lægemiddelindustri og adgang til nye og innovative lægemidler, som kan bidrage til at adressere nogle af de samfundsudfordringer EU står over for, når det kommer til sundhed og strategisk autonomi. Regeringen indgår på den baggrund blandt andet aktivt i arbejdet med revisionen af EU's lægemiddellovgivning ligesom, at Danmark fremadrettet vil indgå i det fælles europæiske samarbejde om en fælles life science-strategi, der skal være med til at sætte rammen for udviklingen af life science i Europa og globalt. Herudover vil Danmark også tage del i den fælles kamp mod antimikrobiel resistens (AMR), som også skal ses i sammenhæng med regeringens kommende AMR-handlingsplan.

Sideløbende med indsatsen op til og under formandskabet igangsættes en koordineret indsats i EU for at forbedre rammevilkårene for life science-industrien, herunder i EU's industri-, handels- og konkurrencepolitik. Dels med oprustning af Erhvervsstyrelsens engagement i EU-arbejdet for at understøtte dansk interessevaretagelse i forhold til life science-industrien, dels ved at fokusere og styrke indsatsen omkring life science på den faste danske EU-repræsentation i Bruxelles. Endvidere videreføres Lægemiddelstyrelsens engagement i blandt andet det europæiske samarbejde om Heads of Medicines Agencies (HMA) og European Medicines Agency (EMA) for at bidrage til at fremme sikre lægemidler og medicinsk udstyr.

Regeringen vil:

- Styrke den politiske indsats i EU inden for life science, herunder arbejde for at varetage danske interesser i den europæiske industripolitik, og at der fremlægges en europæisk politisk strategi for life science, der er med til at sætte rammen for life science i Europa og globalt.
- Styrke Danmarks engagement i det europæiske samarbejde om HMA og EMA for at fremme sikre lægemidler og medicinsk udstyr samt fremme Danmark som life science-nation.

Sammen om udviklingen af life science-sektoren

Det stærke samarbejde mellem den offentlige og den private sektor er unikt for Danmark. Det gælder også, når det kommer til life science-sektoren. Life Science Rådet, der har medlemmer fra både sundhedsvæsenet, uddannelsesinstitutioner, patientforeninger, erhvervsorganisationer, life science-virksomheder og myndigheder, har spillet en markant rolle i tilblivelsen af life science-strategien. Gennem dialog og sparring har aktørerne i Rådet sat ambitiøse mål og leveret værdifulde anbefalinger til, hvordan Danmark indfrier sit fulde potentiale som Europas førende life science-nation.

Kendetegnende for store dele af life science-sektoren er Life Science Rådet et offentlig-privat samarbejde, som beror på en høj grad af tillid og på en gensidig afhængighed mellem den offentlige og private sektor. De seneste år er sundhedspolitik,

erhvervspolitik og uddannelses- og forskningspolitik i højere grad blevet sammenkoblet. Svarene på de udfordringer, som Danmark står over for, både på sundhedsområdet og på det erhvervspolitiske område, skal nemlig i højere grad end tidligere findes i fællesskab.

Derfor er der et stort potentiale i at fastholde og udvikle det samarbejde, som allerede eksisterer mellem sektorerne. Der ses mange eksempler på, at sektorerne i stadig større grad etablerer samarbejdsprojekter – for eksempel mellem sundhedsvæsenet og uddannelsesinstitutioner, mellem uddannelsesinstitutioner og life science-virksomheder og mellem life science-virksomheder og sundhedsvæsenet. Det er forhold som disse, der skaber fundamentet for, at life science-sektoren sammen kan og skal finde løsninger på de udfordringer, som både sundhedsvæsenet og industrien i Danmark står over for.

Life Science Rådet

Life Science Rådet er et offentlig-privat samarbejdsforum, der blev nedsat med henblik på at styrke dialogen mellem offentlige og private parter inden for life science-sektoren. Rådets fokusområder er blandt andet løbende tilpasning af rammevilkårene for life science-industrien samt fokus på bedre patientbehandling og øget jobskabelse. Life Science Rådet har afleveret anbefalinger til regeringens forsknings- og innovationsindsats (juni 2022) samt til life science-strategien (december 2023).

Life Science Rådet blev nedsat med Aftale om strategi fra life science 2021-23 med repræsentanter fra virksomheder, brancheorganisationer, patientorganisationer, sundhedsaktører samt fra universiteter, fonde og lønmodtagerorganisationer. Rådet mødes pt. ca. 2-4 gange årligt og sekretariatsbetjenes af Erhvervsministeriet og Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

Regeringen vil fremadrettet afholde halvårslige drøftelser i regi af Life Science Rådet om blandt andet implementering af strategien og udviklingen i centrale indikatorer.

Hvis life science-strategien for alvor skal gøre en forskel for den danske life science-sektor, er det centralt, at både offentlige og private aktører sammen engagerer sig i at realisere strategiens målsætninger og initiativer. Der er behov for et kontinuerligt fokus på den danske life science-sektors rammevilkår og udvikling. Her spiller Life Science Rådet en afgørende rolle i forhold til at følge implementering af strategien samt udviklingen på strategiens indikatorer, ligesom Rådet kan bidrage med nye perspektiver.

Derudover har den geopolitiske situation medført, at et højteknologisk område som life science, kan være sårbart over for eksempelvis spionage og uønsket vidensoverførsel til ikke-ligesindede stater. En særlig problematik knytter sig til danske bio- og sundhedsdata, som er kilde til både den danske

forskningsmæssig styrkeposition på området og til en betydelig sårbarhed. Samtidig har en del teknologi inden for life science dobbelt anvendelsespotentiale og kan derfor bruges til militær kapacitetsopbygning i ikke-ligesindede stater. Sikkerhed og beskyttelse af dansk kritisk life science-teknologi er derfor afgørende i den globale konkurrence præget af geopolitisk usikkerhed. Proaktiv støtte til life science-aktører er derfor afgørende for at modvirke uønsket overførsel af dansk life science-teknologi, der kan have negative konsekvenser for dansk national sikkerhed og virksomhedernes konkurrenceevne.

Regeringen vil:

- Fortsætte en koordineret indsats igennem life science-enhederne i Erhvervsministeriet og Indenrigs- og Sundhedsministeriet.
- Udarbejde en ekstern evaluering af strategien, som også forelægges Life Science Rådet i 2027.
- Øge sikkerheden i det danske life science-miljø ved at styrke Politiets Efterretnings-tjenestes (PET's) proaktive støtte til danske life science-forskningsinstitutioner og virksomheder.

Økonomi

Regeringens forslag til fordeling af midler til initiativer i strategi for life science

Mio. kr. (2024-niveau)	2024	2025	2026	2027
Styrket forskning og bedre brug af sundhedsdata				
Oprette en fjerde Videnskabsetisk Medicinsk Komité (VMK) og igangsætte analyse på det videnskabsetiske område	3,5	2,5	2,5	2,5
Videreudvikle Trial Nation	4,7	4,7	4,7	4,7
Realisere <i>Vision for bedre brug af sundhedsdata</i>	6,1	7,5	-	-
Igangsætte et strategisk arbejde med henblik på at udbrede kunstig intelligens i sundhedsvæsenet	1,0	-	2,5	2,5
Bedre optag af innovation i sundhedsvæsenet				
Udarbejde analyse vedrørende effektivitet af digitale sundhedsløsninger	1,0	-	-	-
Videreudvikle den datadrevne model for værdibaseret indkøb	4,0	-	-	-
Undersøge mulighederne for at etablere et Nationalt Center for Brugersamarbejde	0,1	-	-	-
Igangsætte et strategisk arbejde om arbejdskraftfrigørende løsninger i det danske sundhedsvæsen	-	-	2,5	2,5
Udarbejde analyse om alternative prismodeller	0,8	0,2	-	-
Fremme udvikling og ibrugtagning af ATMP'er	6,0	5,5	7,0	7,0
Attraktive rammevilkår for produktion og flere udenlandske investeringer				
Udpege nye industri-parker*	7,3	4,4	3,9	3,9
Oprette one-stop-shop for produktionsvirksomheder*	3,7	9,6	10,1	10,1
Etablere en international elitesommerskole	0,5	3,5	3,5	3,5
Internationalt samarbejde og sundhedsdiplomati				
Styrke og målrette det bilaterale myndighedssamarbejde	16,8	16,8	16,8	16,8
Udsendte sundhedsdiplomater og investeringsfremme	20,0	20,0	20,0	20,0
Styrke markedsføringsindsatsen af dansk life science via Healthcare Denmark	4,3	7,5	7,5	7,5
Styrke den politiske indsats i EU inden for life science og industripolitik	2,0	2,0	2,0	2,0
Styrke Danmarks engagement i det europæiske samarbejde om Heads of Medicines Agencies (HMA) og European Medicines Agency (EMA)	3,7	3,7	3,7	3,7
Sammen om udviklingen af life science-sektoren				
Fortsætte arbejdet i life science-enhederne	6,0	6,0	6,0	6,5
Reserve til yderligere initiativer	7,6	6,1	7,3	6,8
I alt	100**	100	100	100

Anm.: *Regeringen lægger op til, at der afsættes i alt 102,4 mio. kr. til rød løber til produktionsvirksomheder fra 2024-2027 (omfatter initiativerne om industri-parker og one-stop-shop). Finansieringen sker udover life science-rammen inden for rammerne af regeringens landdistriktsudspil.

**Der er med FL24 udmøntet brofinansiering på i alt 0,9 mio. kr. i 1. kvartal 2024 til initiativer, der ikke fremadrettet finansieres inden for life science-rammen og derfor ikke fremgår af tabellen.

Strategi for Life Science

November 2024

Erhvervsministeriet
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

Tlf. : + 45 33 92 33 50
E-mail: em@em.dk

ISBN 978-87-94224-85-7 (trykt version)
ISBN 978-87-94224-86-4 (digital version)
2024/25:06

Publikationen kan hentes på
www.regeringen.dk
www.em.dk

Fotokreditering:

Forside: Maja Mohr Mortensen / Erhvervsministeriet
Side 5 (Morten Bødskov): Maja Mohr Mortensen / Erhvervsministeriet
Side 5 (Sophie Løhde): Ólafur Steinar Rye Gestsson / Indenrigs- og Sundhedsministeriet
Side 5 (Lars Løkke Rasmussen): Kristoffer Jonsson / Udenrigsministeriet
Side 5 (Christina Egelund): Uddannelses- og Forskningsministeriet
Side 10: dusanpetkovic / istockphoto
Side 27: Viktorya Sergeeva / Pexels
Side 31: Colourbox
Side 35: Colourbox
Side 40: Charlotte Dahl / Indenrigs- og Sundhedsministeriet
Side 43: Colourbox
Side 45: Colourbox
Side 55: Colourbox
Side 57: Colourbox
Side 61: Lukas S / Unsplash

Erhvervsministeriet
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

Tlf. : + 45 33 92 33 50
E-mail: em@em.dk